

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvemši nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. «Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Uredništvo: Knaflava ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knaflava ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Svetozar Pribičević o politiki in nalogah KDK

KDK zahteva revizijo ustave in razpis novih, svobodnih volitev

Izjave posl. Pribičevića na nedeljskem shodu KDK v Osijeku, ki se ga je udeležilo nad 10.000 ljudi. — KDK brez spremembe sistema ne gre v vlado.

Na včerajšnjem manifestacijskem shodu KDK v Osijeku, ki se ga je udeležilo okoli 10.000 ljudi in večje število narodnih poslancev, je imel Sv. Pribičević daljši govor, v katerem je med drugim naglašal:

Pred vojno je videl ves jugoslovanski narod v Beogradu žarišče svobode, ker je kralj Peter Karagjorgjevič proglasil geslo, da se more samo v svobodi vzgajati narod za svobodo. Leta 1918, ob prevratu sem staval v hrvatskem saboru predlog, naj kraljevena Hrvatska prekine vse državno-pravne zveze z Avstrijo in Ogrsko ter se združi s Srbijo in Črno goro v skupno državo. Mislil sem, da bomo v svoji novi državi lahko mirno živeli ter posvetili vse svoje moči delu za gospodarski in kulturni napredek.

V novi državi pa smo doživeli še večje in strašnejše borbe, kakor smo jih imeli pod Avstro-Ogrsko. Doživeli smo celo to, da je na poziv predsednika Narodne skupščine, ki je nedostojen naslednik svojih velikih prednikov, ki so se borili za svobodo, prišla v dvorano Narodne skupščine žandarmerija, da vrže s silo iz nje narodne poslance, ki so bili na nezakonit način izključeni od sei.

Krona vsega bi bila, da narodni poslanci sedaj posade predsedniku vlade in predsedniku Narodne skupščine na glavo orožniško čepico. Radiću in meni, je naša volja Pribičević, očitalo, da nečeva spoštovati večine Narodne skupščine. Gotovo sva oba zato, da se spoštuje prava legalna večina naroda. Gotovo sva med prvimi, ki smo za to, da večina Narodne skupščine vlada, toda zahtevamo, da naj bo večina izvoljena od svobodnih ljudi in na svobodnih volitvah. Radić in jaz hova spoštovana večina, ki bo prišla po svobodni volji naroda v Narodno skupščino, toda pred vsem narodom moramo reči, da ne spoštujemo in da ne bomo spoštovali niti se pokorili sklepom večine, ki sta ju žandarmerija in policija poslali v skupščino. Ako želi gospoda v Beogradu, da bomo spoštovali večino, naj najprej razpusti Narodno skupščino, potem pa naj se volitve izvedejo pod kontrolo vseh strank. Ali pa naj se razpusti Narodna skupščina in naj izvede volitve nevtralna izvenstrankarska vlada, ki bo imela edino skrb, da bodo volitve čiste in svobodne. Potem bo Beograd videl, da se bosta Radić in Pribičević ter vsi njuni prijatelji in ves narod v teh krajih pokorila večini, ki bo izšla iz takih svobodnih volitev. Da pa bi se pokorili žandarškemu čevlju, ki je sunil v Narodno skupščino sedanjo večino in suva iz nje prave predstavnike naroda, ne bodo nikdar doživeli. Ako bi se izvedle svobodne volitve, bi dobili mi gotovo vsaj relativno večino, ako že ne absolutno. Iz volitev bi izšli kot najjačša stranka. In če tako stoji stvari, s kakšno pravico zahtevamo, naj se mi pokorimo taki večini? V madžarskem parlamentu se nikomur izmed hrvatske delegacije ni nikdar primerilo, da bi bil s silo vržen iz parlamenta, čeprav je po cele tedne in mesece obstruiral. Oni, ki so v Beogradu z žandariji in nasiljem odstranili narodne poslance s seje, so zadal našemu parlamentu in parlamentarizmu, predvsem pa sebi smrtni udarec.

Na ta način si vlada ni zagotovila možnosti dela v Narodni skupščini in podaljšanja svojega bednega življenja. KDK napoveduje sedanji vladi boj do skrajnosti in v tem boju bo vzdržala do konca. Uporabila bo vsa sredstva, ki jih ima na razpolago v parlamentu in izven njega med narodom. Ako bo hotela Vukičevićeva in Davidovičeva vlada delati v sedanji Narodni skupščini, bo morala poklicati na vsako sejo orožnike.

Z Radićem nisva nikdar rekla, kar nama podtikajo, da moramo biti v vladi. Delamo, toda žal vidimo, da se razmere v naši državi ne morejo urediti brez temeljite preureditve naših državnih ustanov in zakonov. Ni dovolj, da vstopita Pribičević in Radić v vlado, treba je, da imaat v vladi jamstvo in možnost, da se razmere izpremenijo tako, da bo narod res občutil, da se mu godi bolje.

Imamo izkušnje, da v sedanjem položaju z današnjo ustavo ni zagotovljena možnost, da bi se razmere tako izpremenile, da bi se zadostilo zahtevam po enakosti, svobodni, ravnopravnosti in dostojanstvu človeka. Ako hočemo, da te zahteve v polni meri zadovoljimo povsod, potem je potrebno, da podvržemo sedanjo ustavo reviziji. Te ustavo moramo podvreči reviziji v dveh

smereh. Predvsem se mora zagotoviti enakost in ravnopravnost vseh krajev in vseh delov našega naroda, da ne bo v državi, kakor je rekel neki radikalni prvak, gazda in komšija, ker je ta radikalni prvak nazval Srbijance gazde, a prečane komšije. Mislim, da je edino prav, ako se vsem Srbom, Hrvatom in Slovincem, vsem Jugoslovcem zagotovi, da bodo gospodarji v svoji državi. Z izpremembo ustave pa se mora zagotoviti tudi dostojanstvo in svoboda človeka.

Ne rečeva z Radićem, da se v nadasnjih razmerah ne more ničesar storiti, ne rečeva tudi niti tega, da je izprememba ustave nekaj, brez česa se ne more misliti nobena vlada v tej državi. Ako pa smo pripravljani za realno politiko, ki računa s sedanjimi razmerami, potem smatramo izpremembo ustave za svoj cilj, s katerim se ima doseči boljše in popolnejše stanje v naši državi. Z izpremembo ustave je treba zagotoviti vsem Srbom, Hrvatom in Slovincem, da se bo vsakdo počutil kot gospodar v svoji državi.

Jaz gotovo govorim o Jugoslovcih, ker je predlog izgovarjati »Srbij, Hrvati in Slovinci«, in če pridejo zraven še Bolgari, potem tega sploh ne bo mogoče izgovarjati in tedaj bomo morali uklesati v vse naše državne ustanove jugoslovensko ime, pod katerim se bo ustvaril nov tip kulture v Evropi, zlasti na evropskem jugovzhodu.

Dogodki, ki so se odigrali v Beogradu, so me globoko pretresli, ker sem mislil, da bi ne mogli biti nikdar mogoči. Videli smo žandarje v palači predsednika vlade in v vseh ministrstvih, sedaj smo jih videli tudi v Narodni skupščini. Nimamo ničesar proti orožnikom kot ljudem, ker so med njimi tudi dobri in mirni. Mi smo samo proti sistemu, ki predstavlja našo državo pred kulturo Evrope kot žandarstvo državo. Ako bi mi kdo dejal tedaj, ko sem v hrvatskem saboru predlagal ločitev Hrvatske od Avstro-Ogrske in zedinjenje s Srbijo ter Črno goro, da se bo v Beogradu kaj takega pripetilo, bi za poslal v norišnico.

Vemo, da je ves naš narod v teh krajih bil v Makedoniji, Srbiji in južni Srbiji silno nezadovoljen z razmerami v naši državi. Zato je naša dolžnost, da ustvarimo solidarnost vsega naroda v borbi za ravnopravnost in enakost, vsled česar pozdravljamo slavonske demokrate, ki so imeli pogum, da zapuste v tem kritičnem času srbijansko stranko, ki se ne briga za interese naših krajev in potrebe tukajšnjega naroda. Moramo reči, da so v tem trenutku našega boja vsi izdajalci, ki podpirajo sedanje srbijanske stranke v boju proti nam. Nismo proti Srbijancem in se hočemo z njimi sniti v skupni stranki, in skupni politični organizaciji, to pa ni mogoče s sedanjimi srbijanskimi strankami, ki nočejo brata za brata, temveč hočejo bratu gospodariti.

V nadaljnjem svojem govoru je Sv. Pribičević obsodil politiko Lj. Davidoviča ter je govoril o stališču KDK napram zunanji politiki Italije.

Njegova izvajanja so bila sprejeta z živahnim odobravanjem, nakar je govoril St. Radić istotako burno pozdravljen.

Po zborovanju je se vršil ob pol. 2. banket na vrtu restavracije Grandhotela, ki se ga je udeležilo okoli 150 udeležencev in na katerem je bila izrečena zopet cela vrsta govorov.

Ob koncu banketa je imel Sv. Pribičević še kratek in značilen govor, v katerem je dejal med drugim:

Nismo ustvarili KDK, da bi vodili nekakšno servilno politiko, temveč, da vodimo borbo. Opozarjam vas, da gremo nasproti velikim bojem in da moramo stati rami ob rami. Danes mi je neki star pristaš seljaške stranke dejal tole: »Upam, da tega (KDK) ne more nihče več pokvariti. Ako bi kdo to pokvaril, bi izvršil samomor.« Ta stari pristaš seljaške stranke je dobro govoril. Voditelji tega nočejo pokvariti. Še večja sigurnost pa je v tem, da bi narod ne dopustil, ako bi hoteli kaj pokvariti. V programu seljaške stranke iz l. 1904. stoji, da se Srbi in Hrvati morajo sporazumeti, ker imajo dom poleg doma, prag poleg praga. Neki industrijec mi je dejal: »Nikdar nisem vedel, kaj pomeni živeti v slogi s sosedom in kolike je to vrednosti.«

Italijanski tisk je pisal o demonstracijah v Jugoslaviji med drugim, da jih vodi Hrvat Stjepan Radić in Slovenec Sv.

Pribičević. Italijani ne morejo razumeti, da se tudi Srbi branijo pred nettunskimi konvencijami. Oni bi mogli pojmovati, da se Srbi branijo zaradi Albanije, ne pa da se branijo zaradi Dalmacije.

Nekdo je dejal, da je naša KDK kakor nekdanja hrvatsko-srbska koalicijska. Jaz pa rečem, da je nekaj širšega in globljega. Širša je, ker obsega tudi Slovence, globlja pa zato, ker je socialna. Ob priliki je neki politik vprašal, ali je Pribičević mnenja, da je država tudi socialna in ne samo

pravna enota. Prav je, da je tako vprašal, toda značilno je, da izgledamo v Beogradu s svojimi nazirani kot pretirani. Danes brez reševanja socialnih vprašanj ni mogoča dobra državna politika.

Sv. Pribičević je nadalje izjavil, da niti Stjepan Radić niti on noče vstopiti v vlado, v kateri bi bila samo pomožna organa srbijanskih strank. Vstopili bi v vlado samo tedaj, ako bi bila zajamčena izprememba sistema, in sicer tako, da bi vsakdo občutil, da je KDK v vladi.

Razmeroma mirna seja Narodne skupščine

Protivsemu pričakovanju je potekla današnja dopoldanska seja mirno. — Nepravilne zabeležbe zapisnika o sobotnih škandalih. — Začetek razprave o obtožbi proti dr. Subotiću.

— Beograd, 11. junija. Današnja seja Narodne skupščine je bila sicer še vedno precej viharna in burna, vendar pa mnogo mirnejša kakor so bile zadnje dni. Kljub temu pa je vladala tudi danes v Narodni skupščini velika nervoznost in je bilo vsak čas pričakovati, da pride ponovno do viharnih prizorov. Vlada je očitno iz strahu pred posledicami, ki so se pokazale že na včerajšnjem shodu KDK v Osijeku, kjer je narod kljub šikanam oblasti v množicah prihital na shod in odobral politiko KDK, postala popustljivjša ter opustila nadaljnje provokacije opozicije. Med sejo Narodne skupščine se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri je bilo sklenjeno, da se bodo odslej vršile seja Narodne skupščine tudi popoldne.

Seja se je pričela ob 10. dopoldne. Po prečitaniu zapisnika se je vnela zopet zelo ostra in mestoma zelo viharna debata o netočnostih v zapisniku, o čemur so govorili poslanci Voja Lazić, Svetozar Pribičević, dr. Maček, dr. Driljević in Sava Kosanović. Voja Lazić je zahteval, naj se zapisnik popravi, ker je vsa skupščina priča, da orožniki poslance niso »odvedli« iz dvorane, kakor trdi zapisnik, marveč so jih dobesedno odnesli. Nadalje ni res, da je bilo v skupščini samo šest žandarjev, marveč 9. V ostalem pa je Voja Lazić naglašal, da je predsednik s tem, da je pozval v skupščino orožnike in odredil nasilno odstranitev poslancev, pogazil ugled tega suverena doma. Od predsednika zahteva pojasnila, zakaj ni dopustil, da uradni zdravnik preišče poslance Čedo Kokanoviča, ki so ga orožniki ranili.

Svetozar Pribičević je zahteval, naj se v zapisniku ugotovi, da na zadnji seji ni bil navzoč niti ministrski predsed-

nik, niti notranji minister. Predsednik vlade edini v Evropi, ki nima nobenega portfelja, se ne udeležuje sej. On sicer vedno naglaša, da umirajo ministri od prenapornega dela in menda baš radi tega smatra, da njemu sploh ni treba delati. Prav tako je neopravičljivo tudi izostajanje vojnega ministra, ki menda misli, da zavzema nekaj izjemne položaj. Finančni minister že tri mesece vodi pogajanja za inozemsko posojilo, kar je stalo državo že ogromne svote. S posojilom pa ne bo nič in dobili bomo kvečjemu toliko predjuma, kolikor znaša Lloyd Georgov volilni fond. Notranji minister dr. Korošec pa se je navdil, da v vsem posnema svojega šefa Vukičevića in zato tudi on ne prihaja več na seja.

Na zahtevo opozicije je bilo nato zopet izvršeno poimensko pozivanje poslancev, da se ugotovi kvorum. Navzočih je bilo 253 poslancev. Po izvršeni pozivki so govorili še poslanci dr. Maček, dr. Driljević in Sava Kosanović, ki so stro žigosali naval žandarmerije v Narodno skupščino in obsojali predsednika Narodne skupščine, ugotavljaajo, da je kršil poslovnik. Vladna večina je nato odobrila zapisnik, na kar je predsednik ob 12. odredil prehod na dnevni red. Pred pričetkom razprave o obtožbi proti bivšemu ministru pravde dr. Subotiću je zahteval besedo g. Pribičević, ki je govoril o kršitvi poslovnika. Napadal je zlasti demokrate, ki so se hoteli igrati levicarje, a so danes največji reakcionarci.

Šele ob 12.30 je pričela razprava o obtožbi dr. Subotića. Prvi je dobil besedo posl. dr. Driljević, ki še govori. Po njegovem govoru bo seja zaključena in se bo nadaljevala popoldne ob 16.

Zrakoplov „Italia“ popolnoma razbit

Zadel je ob ledeno goro in se prelomil v dvoje. — Od posadke sta 2 moza ubita, 2 pa težko ranjena. — Rešilna ekspedicija na vse strani.

— Kingsbay, 11. junija. »Citta di Milano« je sprejela od Nobilovega zrakoplova brezlično brzojavko, v kateri poroča, da se nahaja zrakoplov »Italia« 80 stopinj 37 minut severne širine in 27 stopinj 10 minut vzhodne dolžine, to je na otoku Foym na obali severovzhodne dežele, kakih 20 milj od Capa Leight Smith.

Po nadaljnjih vesteh, ki so dospеле v Kingsbay, je zrakoplov »Italia« popolnoma razbit. Pri pristanku je zadel v ledeno goro tako, da se je prelomil v dvoje. Izmed posadke sta bila dva vojaka ubita, dva pa težko ranjena in sta

izgubila obe nogi. Ostali člani posadke so zdravi.

Parnik »Braganza«, ki je bil odpuslan, da skuša najti sledove o »Italiji«, je takoj, ko je sprejel vest, kje se nahaja posadka razbitega zrakoplova, odpisal rešilno ekspedicijo na saneh s pasjo pripravo. Po še nepotiranih vesteh je ekspedicija ob 12.45 ponoči po skrajno napornem potovanju našla posadko.

Oblasti so ukrenile vse potrebno, da priskočijo najdeni posadki na pomoč. Proti označenemu kraju je odplulo tekmo včerajšnjega in današnjega dne večje število parnikov, lomilcev ledu in letal.

Iz pestre policijske kronike

Prepir med delavci, ki je bil likvidiran z nožem. — Zopet tatvine koles.

Včerajšnja nedelja je bila razmeroma prav mirna in je imela policija pred razgrajaji in ponočnjaki mir. Mirovali so tudi tatovi in vlomilci in razen dveh kolesarskih tatvin, aretacije dveh vlačug in prepira, ki je bil krvavo zaključen, na policiji ni bilo posebnih dogodkov. O tem prepiru smo zvedeli sledeče podrobnosti.

Delavec Lovrenc Horvat je popival z večjo družbo, v kateri je bil tudi delavec Ivan Zagavec, zaposlen v Strojnih tovarnah in livarnah, v neki kleti v mestu. Ko so delavci popili par poličev vina, so se napotili v Šiško. Spotoma so se sprli in zlasti sta si skočila v las Horvat in Zagavec. Beseda je dala besedo in med prepikom je Horvat nenadoma potegnil iz žepa nož in sunil z njim Zagavca v desno stran prsi. Zagavec

je zaječal in se zgrudil na tla. Dočim so ostali delavci Zagavcu priskočili na pomoč, je Horvat strahopetno pobegnil. Toda že uro kasneje ga je stražnik prijel v njegovem stanovanju. Zagavca so prepeljali z rešilnim vozom v bolnico, dočim je moral Horvat na policijo. Pri zaslišanju je izjavil, da ga je Zagavec izzival, da ga je vlekel za las in ker mu to ni prijalo, se je poslovil od družbe. Zagavec pa je silil za njim in se ni dal odgnati. V jezi je potegnil nož in ga sunil v prsa.

Policija bo zaslila tudi Zagavca, da dožene, v koliko odgovarja Horvatov zagovor resnici, nato pa bo junaka noža izročila sodišču, kjer se bo moral zagovarjati radi težke telesne poškodbe.

Kakor smo že omenili, sta bili te dni

zopet izvršeni dve tatvini koles; značilno pa je, da obe na Ambroževem trgu. Tako je bilo včeraj, odnosno v soboto ponoči iz gostilne Triplat odpeljano kolo prevozniku Pavlu Petkovšku. Kolo je bilo črno pleskano in vredno 1500 Din. V soboto je neznan tat na Ambroževem trgu odpeljal kolo mešarskemu pomočniku Jerneju Božnarju. — Kolo je znamke »Tribuna« in je bilo vredno 700 Din. Kolo je bilo last Alojzija Kastelica.

Obtožba proti dr. Periću

— Beograd, 11. junija. Danes je bila izročena predsedstvu Narodne skupščine obtožba proti bivšemu ministru prosvete in sedanjemu skupščinskemu predsedniku dr. Ninko Periću radi kršitve ustave, ki jo je zagrešil s tem, da je svojočasno kot minister prosvete proglasil deželno naklado šolskih knjig za Hrvatsko in Slavonijo v Zagrebu za državno ustanovo in dopustil, da se je denar te ustanove uporabljal za druge svrhe, kakor pa je bil določen.

Hrvatski obrtniki proti nettunskim konvencijam

— Zagreb, 11. junija. Včeraj se je vršila konferenca medstrokovnega sveta Saveza hrvatskih obrtnikov. Udeležili so se konference zastopniki vseh obrtniških organizacij iz Hrvatske, Slavonije in Dalmacije. Med drugimi strokovnimi in stanovskimi vprašanji je konferenca razpravljala tudi o nameravani ratifikaciji nettunskih konvencij ter je bila soglasno sprejeta sledeča resolucija:

Hrvatski obrtniki, zbrani na veliki medstrokovni konferenci dne 10. junija v Zagrebu, razpravljajo o splošnem gospodarskem položaju v Primorju in Dalmaciji, zlasti pa o položaju obrtništva, najodločneje protestirajo proti ratifikaciji nettunskih konvencij, prepričani, da pomeni to izročitev celokupnega gospodarstva Dalmacije in Primorja na milost in nemilost italijanski nadmoči. Hrvatski obrtniki najodločneje protestirajo proti takemu lahkomiselnemu zapostavljanju naših gospodarskih interesov in bodo ob vsaki priliki znali dostojno manifestirati svoje pravice in svoj nacionalni čut.

Velika železniška nesreča v Nemčiji

Berlin, 11. junija. Pri včerajšnji nesreči brzovlaka na progi Monakovo—Frankfurt v bližini Siegeldorfa je bilo po uradnem poročilu 22 mrtvih, 2 težko in 9 lahko ranjenih. Vzroka nesreče doslej niso mogli ugotoviti in vse kaže, da bo ostal nepojasnen. (Obširneje poročilo o nesreči prinaša današnji »Ponedeljek«. Op. ured.) Danes so toliko popravili progo, da je zopet vzpostavljen redni promet. Razvaline razbitega vlaka bodo odstranili še le prihodnje dni. Lokomotiva je popolnoma zbita. Kurjač in strojevodja sta popolnoma zmečkana. Tudi identitete vseh ubitih potnikov še niso ugotovili, ker so trupla nekaterih tako zmečkana, da le na podlagi kosti ugotavljajo, ali gre za več ljudi ali samo eno osebo.

PRED VLADNO KRIZO V ČSR

Praga, 11. junija. Radi dolgotrajne bolezni ministrskega predsednika Svehle in zaradi omajanega stališča finančnega ministra dr. Engliša se splošno pričakuje, da pride že ta teden do vladne krize. To domnevo še bolj utrjuje konflikt, ki je izbruhnil med češkimi agrarci in slovaškimi klerikalci radi ministra za Slovaško, ki ga zahtevajo klerikalci.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 0 — 22.95, Berlin 13.565 — 13.595 (13.58), Budimpešta 0 — 9.9215, Bruselj 0 — 7.9345, Curih 1093.5 — 1096.5 (1095), Dunaj 7.98 — 8.01 (7.995), London 277.07 — 277.87 (277.47), Newyork 56.72 — 56.92 (56.82), Pariz 0 — 223.6, Praga 168.05 — 168.85 (168.45), Milan 298.28 — 300.28 (299.28).

Elekti: Celjska 158 den., Ljubljanska Kredita 128 den., Kreditni zavod 165 — 175, Prašteditona 980 den., Vevče 105 den., Ruše 280 — 300, Stavbna 56 den., Šešir 105 den.

Lesni trg: Tendenca čvrsta. Zaključeni so bili 3 vagoni hrastovih neobrobjenih plohov, od 2.5 m naprej, 60 — 110 mm, od 20 cm šir. naprej, te vag. meja po 950.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Dunaj 799.50, Berlin 13.58, London 277.47, Milan 299.28, Pariz 223.60, Praga 168.45, Curih 10.95. Elekti: Vojna škoda 446.447.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curik: Beograd 9.1325, Dunaj 78, Berlin 124, Praga 15.375, Milan 27.31, Pariz 20.40, London 25.335, Newyork 518.90.

Ljubljanskemu velesejmu zasigurana bodočnost

Letošnji velesejem je dosegel nepričakovan uspeh. — Število posetnikov je znašalo 100.000. — Ogromna večina razstavljalcev zadovoljna. — Preureditev in povečanje sejmišča. — Jesenska razstava.

Z današnjim dnem se VIII. ljubljanski vzorčni velesejem zaključil. Včeraj je bil predzadnji dan in dasi je krasno vreme izdalo iz mesta mnogo ljubiteljev narave, na drugi strani je pa pritegnila motociklistična dirka lepo število gledalcev, je bil vendar posej velesejma zelo zadovoljiv. Število posetnikov se čeni na 120.000, kar je najboljši dokaz, da je bilo zanimanje za to našo veliko gospodarsko revijo ves čas napeto. Danes je zadnji dan, ki je namenjen razprodaji vzorcev na drobno, deloma pa tudi že pospravljanju razstavljenega blaga, kar ga razstavljalci niso prodali. Dopoldne so bili na sejmišču večinoma zainteresirani in kupci, ki so kupovali blago v prodaji na drobno, nekateri so pa še zadnji dan sklepal kupčije.

Bilanca letošnjega velesejma je povsem zadovoljiva. Po številu razstavljalcev, organizaciji in solidnosti razstavljenega blaga je letošnji velesejem daleč prekosil vse dosedanje. Razstava je bila mnogo bolj pestra in vsi posetniki priznavajo, da je bil letošnji velesejem po solidnosti razstavljenega blaga najboljši. Razstavljalcev je bilo 706, od teh okrog 650 domačih. Iz inozemstva so bile najbolj zastopane Avstrija, Nemčija, Francija, Češkoslovaška, Anglija, Amerika, Madžarska, Belgija, Litvanska, Holandska, Švedska in Grška. Resni kupcev je bilo več kot lani in sicer so bili zastopani zelo močno interesi iz vseh krajev naše države, dalje iz Albanije, Romunije, Grške, Turčije in severne Afrike, dočim Bolgarov ni bilo, ker jim je meja zaprta. Tudi iz zapadne Evrope je bilo mnogo posetnikov in kupcev, zlasti iz Avstrije, Češkoslovaške, Nemčije, Francije, Italije, pa tudi iz Anglije in Amerike. Po približni cenitvi je posetilo letošnji velesejem okrog 100.000 domačinov in tujcev. To je najboljši dokaz, da o eksistenčni upravičenosti našega velesejma ne more biti nobenega dvoma in da se bo ta važna gospodarska ustanova v bodoče zelo uspešno razvijala.

Kupčijski uspehi so bili zadovoljivi in v nekaterih branžah so bili doseženi nepričakovano ugodni uspehi. Naj omenimo samo pohištveno industrijo, šetke in metle, pisarniške potrebščine in knjigovodstvene ureditve, pisalne stroje, plombe, fotografski aparati, likerije, olje, deloma poljedelske stroje, sir, pletilne stroje in stroje za obdelovanje lesa, glasbila, motorna kolesa in deloma automobile, parfumerijo, tekstilno industrijo, vezene in čipke, čaj, malo obrt v splošnem, perzijske preproge, pletenine, razne aparate in celo kožlavo, za katero zdaj ni sezije, pa je šla vendar dobro v promet. Od razstavljalcev je približno 70 odstotkov z uspehom zelo zadovoljnih, kar je glede na splošno gospodarsko krizo in stagnacijo pač razveseljiv pojav.

Velesejmska uprava je organizirala letos zelo obsežno in smotro reklamno in propagando v tu- in inozemstvu. Kako ogromno delo je opravila, priča dejstvo, da je razposlala po pošti nad 200.000 okrožnic in prospektov na trgovce in da so se prodajale sejmske legitimacije v 450 krajih naše države. Lepaki so bili nalepljeni po vseh mestih, trgih in vaseh, na kolodvorih, županstvih in župniščih, v poštinih uradih in celo v vagonih. Merodajni faktorji so šli velesejmski upravi povsod na roko. Pritožb v splošnem ni bilo, če odštetimo eno radi predragih stanovanj pri strankah, ki se niso poslužile posredovanja sejmskega stanovanjskega urada. Da je letošnji velesejem dosegel tako velik uspeh in da mu je zasigurana lepa bodočnost, gre v prvi vrsti zasluga in priznanje velesejmski upravi na čelu z agilnim in požrtvovalnim ravnateljem konzulom G. Dularjem, kateremu stoji ob strani marljivji uradniški sejmske uprave. Vse priznanje gre tudi vodstvu velesejma na čelu s predsednikom g. Bončem.

Letošnji velesejem je pokazal, da so se pesimisti, ki so mu napovedovali skorajšnji konec, temeljito zmotili. Ker je dosegel velesejem letos tako velik uspeh, je začela sejmska uprava razmišljati o popolni prenovitvi razstavnih paviljonov, ki bodo predelani v trajne zgradbe z visokimi betonskimi fundamenti in ognjavnimi strehami. Prenovitev je nujno potrebna, ker je zob časa paviljone že zelo razjedel. Poleg tega bo sejmišče znatno razširjeno, ker se je izkazalo, da je sedanji razstavni prostor premajhen. Tako dobi Ljubljana moderno urejeno in vsem zahtevam velikih gospodarskih revij odgovarjajoč sejmišče, na katerem se bosta vršili vsako leto dve veliki reviji naše gospodarske delavnosti, ki bosta privabili v Ljubljano mnogo tujcev, kupcev in razstavljalcev. Od zaključku želimo velesejmu, da bi dosegel v bodoče še večje uspehe.

Prvi krasno uspehi gospodarski priveditvi v letošnjem letu bo sledila od 1. do 10. septembra druga, »Ljubljana v jeseni« kot običajna jesenska razstava, ki bo pa letos znatno povečana in izpopolnjena, na kar že zdaj opozarjamo našo javnost. Jesenska razstava bo obsegala splošno kmetijstvo, mlekarnstvo, sadjarstvo, čebelarstvo, vinogradništvo, razstavo goveje živine in konj povečano razstavo pohištva, vrtnarsko razstavo, kmetijske stroje itd. Posebno zanimivo bo kulturna razstava »Slovenska knjiga«, ki bo pokazala ves historijat in razvoj naše tiskarske umetnosti. Priprave za to zanimivo razstavo so v zanesljivih rokah licejskega ravnatelja g. dr. Šiebingerja in ravnatelja Delniške tiskarne g. Ambrožiča.

cu, mu je pisal čisto in ga vzpodbujal. Iz njegovih pisem je razvidno, da je Milan lani zaradi bolezni odstopil od maturo. Stric svetuje Milanu, naj se ne uči ponoči, da ne bi zopet zbolel. Dospelvi v Zagreb, se je Milan javil direktorju Serdarju za maturo in se poprijel učenja. Da bi se lažje preživljal, je stopil v službo najprvo v neki trgovini z vinom, potem pa kot pisar pri sodišču. To je bilo zanj naporno in je pustil službo tik pred maturo. Stric mu je pisal, naj pride k njemu, če položi izpit, in tudi če pade. Dan pred maturo se je pa maturant ustrelil. Ko so to sporočili njegovemu bratu, je vzkliknil: Uboga mati, umrla bo od žalosti. Brat Milana Feldmana Boško je obiskal svojega brata v njegovem stanovanju. Gospodinja mu je povedala, da je Milan odpotoval s svojim prijateljem Mužiničem. To je brata zelo razburilo in je takoj prijavil policiji beg maturanata, ki je zbežal najbrž proti Sušaku. Prosil je pomoči policijo, ker obstoja sum, da se bo Milan ustrelil iz strahu pred izpitom. Boško Feldmanu je bil dodeljen detektiv in oba sta se odpeljala v avto na Sušak, ker je vlak že odšel. Hotela sta prehiteti vlak v Karlovcu. Avto je pa imel na potu defekt. V Karlovcu sta prispela prekasno, vlak je že odpeljal proti Ogulinu. Boško je telefoniral orožnikom v Ogulinu, naj ustavijo Milana in jim je poslal tudi njegov osebni popis. Orožniki so ustavili nekega mladeniča, za katerega se je pa ugotovilo, da je novinar s Sušaka Aleksander Mušinič. Boško je še obvestil policijo v Bakru in Sušaku, naj prime begunca. V Ogulinu je tedaj prispel bratovlak s Sušaka. Boško je z orožnikom preiskal vlak in našel v njem Milana. Boško je pobeglega brata posadil v avto in ga odpeljal v Zagreb. Detektiv in Boško sta se odpravila za trenutek. Milan je sedel na divan kraj okna in sedel pol ure. Točno opolnoči je potegnil iz žepa samokres in si pognal kroglo v desno senco. Onesvestil se je in omahnil na divan. Iz rane mu je curjela kri. Gospodar vile se je ravno vrnil iz gledališča in čital časopise. Slišal je puk in mislil, da se je nekaj podrl v sobi maturanca. Stopil je v sobo in našel dijaka v krvi na divanu. Obvestil je policijo in resilno postajo. Ker je dijak bil še pri življenju, so ga odpeljali v bolnico. Na stolu so našli pismo na mater, v katerem jo Milan prosi, naj mu oprost, da se je ustrelil, toda moralo se je tako zgoditi. Napisal je tudi, da ni izvršil samomora iz strahu pred maturo. V pismu je bilo tudi 1000 Din, ki mu jih je posodil neki prijatelj za takse. Po 1. uri je samomorelec v bolnici umrl. Dijak je baje zelo žaloval za svojo izvoljenko, ki je pred meseci umrla, ker se je na nekem plisu prehladila in dobila pljučnico. Pri mladem samomorilcu su tudi našli sliko tega dekleta. Zdi se pa, da to ni bil edini vzrok samomora.

Začetek kopalne sezone
Včeraj je bila nekako oficijelno otvorena kopalna sezona. Pritisnila je namreč silna vročina in junijsko sonce je žgalo, da je bilo veselje. Zato ni čuda, da je bil že včeraj velik naval na kopalnišča in da se je zlasti na Savi kar trlo kopalcev. V Tomačevem, na Ježici in v Mednem je bilo vse živo zagorelih kopalcev in fletnih kopalčk, ki so prišle paradržat v svojih kopalnih dresih in toaletah in trikotjih. Parile so se, promenirale ob obrežju kristalno čiste, a še nekoliko mrzle Save, bile žogo in se udajale poletnemu veselju. Tudi na Ljubljaniški je bilo živahno. Kopalnišče sicer še ni odprto, ker ga popravlja, sicer malo kasno (sic!), a kljub temu je bilo mnogo kopalcev, ki so bili tembolj zadovoljni, ker ni bilo treba plačati vstopnine. Ljubljaniška je imela okoli 16 stopinj. Mnogi so se kopal na »Spici« in na nasprotnem obrežju. Tako kakor na Savi je tudi na Ljubljaniški sonce nekatere pošteno ožgalo in so dobili »sonenštih« kakor pravijo Ljubljaničani.

Včeraj je bilo tudi odprto kopalnišče v Kolesjih, ki je istotako privabilo kopalcev, predvsem pa svoje stare ljubitelje. Drugi Ljubljaničani so jo deloma mahinili na Savi, v Laze, deloma pa v Ratače. Sora je bila tako topla kakor ob najbolj vročih dneh in nekateri zatrjujejo, da je imela okoli 20 stopinj. Na Bledu je bila včeraj prva kopalna nedelja. Kapanje v jezeru je bilo prav prijetno, saj je imela voda 21 stopinj. Bled je že poln gostov in tujece, zlasti Nemce iz Avstrije in Nemčije. Vsi večji hoteli in pensioni so že polni gostov. Tudi za izletnike je bila včerajšnja nedelja zelo ugodna. Na Gorenjsko in v Kamniške planine se je odpeljalo mnogo ljubljaničanov in vlaki so bili kakor običajno prenapolnjeni. Avtomobilski promet je bil velik, venomer so žvižgali avtomobili in motorji na Gorenjsko in Dolenjsko in sploh v vseh smereh. K sreči je včerajšnja nedelja razen dveh nezdod minila brez vsake večje nesreče. Ana nezgoda se je pripetila na motorni dirki, kjer je zagrebški vozač Fütterer na ovinku padel. Pri padcu se je poškodoval na glavi in so ga morali prepeljati v bolnico. Druga nesreča se je pripetila na Gorenjskem in sicer pri Zirovnici. Klepar Anton Pirečnik iz Rečice v Gornjem gradu se je z večjo družbo v avtomobilu odpeljal na Gorenjsko. Zvečer se je vračal nazaj. Ko je privozil po žirovniški n. kancu s precejšnjo naglico, se je z vso silo zaletel v železniško zapornico. Istočasno je tudi privozil brzovlak in je bila res sreča v nesreči, da je avtomobil obstal pred progo, sicer bi bila katastrofa nezgibna. Pri karambolu je dobil Pirečnik n. v. tranje poškodbe, poškodovan pa je bil tudi na glavi. Pospeljal so ga v bolnico. Njegovi spremljevalci so odnesli zdravo kožo.

Iz Celja
— Sreski poglavar v Celju, nas je opozoril na sledečo naredbo, ki je ravno sedaj zelo aktualna: Ministrstvo narodnega zdravja velikemu županu v Mariboru: Ministrstvo dobiva pritožbe radi zdravniških mazačev, ki škodujejo javnosti. Prosi se veliki župan, naj izvzoi ukreniti vse potrebno proti nekvalficiranim ljudem, ki se bavijo z lečenjem. Zdravnikom se mora naročiti, da vsak poedini slučaj lečenja od takih mazačev naznanijo sreskemu poglavarju, ravno tako lekarjarjem, da jim ne dajo lekov, a mazače same se mora prezanjati in kaznovati najstrožje. Po naredbi Ministra narodnega zdravja. Načelnik. podpis. Sreski glavar je vsem županstvom, zdravnikom in lekarjarjem celjskega sreza dostavil lozadevna potrebna naročila, ravno tako mestni magistrat celjski.

— Celjsko pevsko društvo priredi v soboto, dne 16. tm. v veliki dvorani Celjskega doma velik koncert v proslavo šestdesetlet-

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.
Ponedeljek, 11.: »Dobri vojak Švejk«. Izv. Torek, 12.: Zaprto.
Sreda, 13.: »Dobri vojak Švejk«. Izv. Četrtek, 14.: Zaprto.
Petek, 15.: »Dobri vojak Švejk«. Izv. Sobota, 16.: »Dobri vojak Švejk«. Gostuje g. Gradiš-Daneš, član mariborskega gledališča.

OPERA.
Ponedeljek, 11.: Zaprto.
Torek, 12.: »Tosca«. Gostuje tenorist Henrik De Mazzei in baritonist Primožič. Izven.

Dobri vojak Švejk

Premijera v ljubljanski drami. V soboto je vzporedila naša drama Haškovega »Švejka« v dramatisacija Maksa Broda in Hansa Reimanna. Haškova parodija je zdaj na gledališkem odru in v filmu »šlager«, kakor je bil svoj čas Tarzan, ki se je pa omejel samo na serijo knjig, torej na ljubitelje napetega pustolovskega čtiva, kar bi bilo tudi za »Švejka« najbolje. Z dramatisacijo, ki ni posebno posrečena, je Haškovo delo izgubilo mnogo na svoji prehodni vrednosti konjunkturne povojne literature. Slovenski prevod je v splošnem dober, bil bi pa mnogo bolj, če bi bil prepleten še bolj s »feldvebelško« terminologijo in če bi se bil prevajalec bolj prilagodil miljeju bivše avstro-ogrške soldateske. Švejk je tip češkega vojaka v pokojni Avstriji, delo samo je lokalizirano in prilagodeno življenju in mišljenju Čehov pod Avstrijo. Zato v nobenem prevodu ne more ogreti čitatelja, zlasti pa ne gledalca tako, kakor ogreje Čeha, ki vidi v njem del svoje nedavne preteklosti. Pa tudi del češke javnosti je odklonil »Švejka« v dramatisaciji, češ da ne spada na gledališki oder. Mi nismo tako strogi in priznavamo, da bo Švejk v pomanjkanju boljših komedij dobro zaslužil del naše gledališke publike.

Naslavno vlogo je igral g. Cesar v splošno zadovoljstvo. Njegov »Švejk« je bil za naše razmere prav dober, ker moramo upoštevati, da je težko igrati vlogo tako izrazito lokaliziranega tipa. G. Cesar je bil dežen burnega aplava in je prejel za svoj trud zasluženo priznanje v obliki venca. — Pohvalno je treba omeniti g. Skrbina v vlogi polkovnika »Schrodlerja«, go. Medvedovo kot polkovnikovo soprog, g. Jana kot avditorja Brauna, g. Kralja kot nadporočnika Lukaša, g. Miro Danilovo kot Eteko, g. Pohovta kot saperski vodičko in go. Vero Balatnikovo, kot Doly. Tudi druge manjše vloge so bile v dobrih rokah. Samo g. Saincin kot detektiv Breitschneider je bil nekoliko preester in preveč kriček.

— Odlična gosta v ljubljanski operi. Jutri, 12. t. m. gostujeta v Puccinijevi »Tosci« v ljubljanski operi dva odlična gosta. Cavaradosija poje član pariške komične opere g. Henrik de Mazzei. V Scarpiji pa gostuje na angažma za bodočo sezono baritonist g. Robert Primožič, večleten član zagrebške opere, v letošnji sezoni pa član in režiser Nap-opere v Budimpešti. Oba gosta, posebno pa odlični tenorist De Mazzei zaslužita vse naše zanimanje. Vlogo Tosce poje ga. Mitrovičeva, cerkovnika g. Betetto, ostale vloge so v rokah g. Janka, Mohoriča, Mencina in Perka, pastirja poje ga. Ribičeva. Predstava se vrši izven gledališkega abonmaja.

Henrik de Mazzei. Mlad tenorist izredno lepega in visokega glasu, ljubljenc občinstva pariške komične opere gostuje jutri v ljubljanski operi v eni svojih najboljših vlog kot Cavaradosi v Tosci. Je na potu zopet v Pariz, potem ko je absolviral v Zoliji 20 gostovanj, dve skupini gostovanj v zagrebški operi in samostojen koncert v Zagrebu. Povsod je žel velikanske aplavze, v Zagrebu je moral pri Tosci samo v enem dejanju dvajsetkrat pred zastor. Zato opozarjamo na jutrišnje gostovanje v ljubljanski operi.

Premijera Straussove opere »Salome« je v četrtek, dne 14. t. m. v ljubljanski operi. »Dobri vojak Švejk«, ki gospodarji in razveseljuje te dni občinstvo v ljubljanski drami, ima todedenske predstave še v ponedeljek, sredo, petek in soboto, na kar se zaključijo dramska sezona.

Opozarjamo na nocojšnjo akademijo, ki se vrši ob 20. uri v Filharmonični dvorani. Bogati spored akademije izvajajo gojenci zavoda slepih iz Kočevja. Na sporedu so zborovske in klavirske točke, med odmoroma pa nastopi vrh citrašev z dvema skladbama. Predprodaja v Matični knjigarni, cene nizke koncertne.

Javne produkcije gojencev drž. konservatorija koncem šol. leta 1927-28 se vrše v nasprotnem redu: 16. junija je I. javna produkcija, II. (komorna) je 20. junija, III. klavirski in violinski večer 23. junija. Te tri produkcije se vršijo v dvorani Filharmonične družbe. Dne 25. junija t. l. pa se vrši abulatorijski koncert gojenca Karla Rupla v Unioski dnorani. Natančne sporede priobčimo praročasno.

nice skladatelja g. dr. Antona Schwaba. Na koncertu se bodo prednašali moški in mešani zbori dr. Schwaba, Vodopivca, Lajovica in Adamiča. Njih imena in počastitev skladatelja — domačina nam jamči neglede na kulturni pomen koncerta, da se nam obeta užitek prvega reda. Zanimanje za koncert je že sedaj splošno.

— Sokolsko društvo v Celju je včeraj popoldne priredilo na dvorišču mestne osnovne šole javni tečajni nastop. Nastopili so vsi oddelki društva. Telovadne točke so se izvajale strumno in je Celj. Sokol pokazal, kaj zmore trudnost in požrtvovalnost njegovih vrst. Prireditev je prav lepo uspeła.

Beleznica

Koledar
Danes: Ponedeljek, 11. junija 1928; katoličani: Barnaba; pravoslavni 29. maja, Rusmir.
Današnje prireditve.
Kino Matica: »Možje pred poroko«. Ljudski kino (Ideal): »Manon Lescaut«. Dežurne lekarne.
Danes: Piccoli, Dunajska cesta, Bakaršič, Sv. Jakoba trg.

Sport

Tekme za državno prvenstvo

Primorje — Sašk 4:3 (0:3). Včeraj se je odigralo prvo kolo tekem za državno prvenstvo. V Osijeku je igral BSK proti Gradjanskemu in zmagal v razmerju 6:1, v Zagrebu je Hašk v istem razmerju odpravil svojega protivnika, v Ljubljani je pa Primorje po precej napeti borbi zmagnalo nad Saškom v razmerju 4:3. Ognjeni krst je naš novi prvak Primorje torej dobro prestal in dosegel časten rezultat, s katerim pa nismo zadovoljni. Sašk je namreč moštvo, katerega bi moralo Primorje odpraviti z veliko večjo gol. diferenco in bi različka treh golov najmanj odgovarjala moči in znanju obeh moštev, ne pa igri sami.

Rekli smo igri sami. Igrani sami rezultat skoraj odgovarja, kvejemu bi bila lahko zmaga Primorja izražena še z enim golom več. V prvem polčasu je namreč igralo Primorje tako jadro, da je obstajala bojazen, da bo doživelo katastrofo. Krivdo na tem zadene nedvomno Peñnika in deloma tudi Slamiča. Vodstvo Primorja je napravilo težko napako, da je Peñnika po jedva prestani borbi postavilo v tim, ko ima vendar na razpolago dovolj drugih igrarjev. Seveda je k neugodnemu rezultatu prvega polčasa mnogo pripomoglo sonce, kar se je kasneje opazilo tudi pri Sašku. Zanimivo je, da so bili vsi goli doseženi na protislojni strani.

V drugem polčasu je prevzelo inicijativo Primorje in jo obdržalo do konca. V tem razdobju je po lepi igri popolnoma zasluženo izenačilo in tudi zmagnalo. Vsi goli so bili lepi in efektni, zlasti tretji, plod izvrstne kombinacije Zemljak — Jug — Cebohin — Erman, je bil kabineto delo.

Dve svetli točki je imelo Primorje ves čas tekme. To sta bila Zemljak in Pišek. Oba sta bila neumorna, oboja sta neprestano pošiljala svoje ljudi v ogenj. Tudi napad je bil dobro razpoložen. Prvih deset minut je zaigral naravnost imenitno, imel pa je veliko smolo. Kasneje je popustil, dobro se je pa zopet znašel v drugem polčasu. Najboljši je bil trio Vrhovnik — Erman — Cebohin, dočim se nam je zdel Uršič to pot prodornejši nego Jug, ki je igral taktično slabo.

Sarajevski prvak je slab. V polju je sempa tja še podal kako kombinacijsko igro, pred golom pa je napad nesposoben. Vse tri gole je dosegel bolj po naključju, odnosno radi slabega dne primorjanske obrambe. Če bi bila obramba v svoji običajni formi, bi Sašk ne dosegel niti častnega gola. Pri Sašku je ugajal edino Götz v obrambi, zelo dober je tudi srednji krilec Bulat. Obneslo se je tudi desno krilo, dočim levemu Zemljak ni dal dihati.

Tekmi je prisostvovalo samo okoli 500 gledalcev, kar je pač žalostno. Veliko je vplivala na poset vročina in tudi motociklistična dirka, ki je absentirala gledalce. Sodil je zagrebški sodnik Wilner razmeroma dobro, očkodoval pa je večkrat domače.

Dirke motokluba „Ljubljana“

Včeraj so se vršile dirke motoklistov z sodelovanjem kolezarjev na novozgrajenem dirkališču pri Dev. Mariji v Polju. Ze dopoldne je propagandna povorka dirkačev po mestu vzbudila pozornost občinstva. Ze pred določeno uro se je občinstvo začelo zbirati na novem dirkališču ter zaselo prostore na južnem delu dirkališča. Obisk je bil razmeroma dober, bi bil pa lahko bolj, če bi vodstvo dirke skrbelo za boljše reklamo. Navzoč je pa bil malodane celokupen ljubljanski športni svet. Spričo tega, da je bila to prva klubova dirka na novem dirkališču, je upravičljivo, da dirka ni potekla kakor bi morala in je bila slabo organizirana. Vendar je potekla kljub temu brez večjih incidentov, izvzemši nesrečo dirkača Milutina Füttererja, ki je pri glavni dirki kategorije 250 ccm v drugem krogu na krivulji padel in obležal nezavesten z rano nad desnim očesom, ki pa ni nevarna, če ne nastopijo komplikacije.

Točno ob 15. uri je na starterjevo znamenje prišel pozdravni krog in otvoritev dirkališča z vožnjo vseh dirkačev pod vodstvom motokluba »Ljubljana«. Točne rezultate priobčimo jutri.

Tragedije življenja in ljubezni

Tragična smrt brivčeve žene. — Težka avtomobilska nesreča. — Samomor direktorja tobačne tovarne. — Levinja zlomila dečku roko. — Samomor pred maturo.

Iz Sarajeva poročajo o žalostni smrti žene brivca Nikola Blajevića. Mož je brivec v Novem Sarajevu in ker je stanoval zelo daleč, je vsako nedeljo spal pri svoji materi. V soboto je stopil v svojo delavnico in se je zelo začudil, ker tam ni našel svoje žene, ki mu je prišla pomagat, kadar je imel mnogo dela. Takoj je slutil, da se je ženi nekaj pripetilo in popoldne je odšel ves v skrbeh proti domu. Odklenil je stanovanje in našel v spalnici svojo ženo mrtvo. Izpila je veliko količino solne kisline iz steklenice, ki je ležala kraj nje. V steklenici je bilo še nekaj solne kisline. Nesrečni brivec se je od žalosti onesvestil. Policija je uvedla preiskavo, da ugotovi, zakaj se je mlada brivčeva žena zastrupila. Mogla je pa le ugotoviti, da je samomorilka pred obupnim činom dala nekemu dečku pismo, ki ga je nesel na pošto.

Na cesti Banjaluka-Jajce se je pripetila včeraj velika avtomobilska nesreča. Avto dr. Vasiljevića, v katerem so se vozili sodniki Staniša Grujić, dr. Bajić in profesor Trivić, je vozil z veliko brzino proti Banjaluki. Na nekem ovinku je popustil volan in avto se je zaletel v cestni kamen ter strmoglavil v 30 m globok prepad. Bajića in Trivića je vrglo iz voza, oboja sta težko poškodovana. Šofer in tretji potnik Staniša Grujić sta lažje poškodovana.

V Banjaluki se je ustrelil direktor tamošnje tobačne tovarne Pavle Dimitrijević. V smrt ga je gnala preiskava, ki je bila uvedena proti njemu. Obdolžen je bil raznih poneverb v tovarni. Dimitrijević je Srb in je prišel v Banjaluko pred 3 leti. Banjaluko tobačno tovarno je našel v popolnem propadu. Odbor radikalne stranke je odpustil vse delavce Hrvate in je namestil samo Srbe, ki so odnašali tobak iz tovarne kar v zabojih. To je bila v Banjaluki javna tajnost, toda nihče se ni upal direktorja očitati in uvesti preiskavo. Dimitrijević je skušal tovarno spraviti zopet v red in je odpustil vse nepošteno delavce. Bilanca je bila ugodna in je izkazovala dobiček. Direktor je z ženo in 5 otroci

živel vedno skromno in se ogibal vseh zabav in luksuza. Pred dnevi je bila uvedena proti njemu preiskava. Obdolžili so ga poneverbe na škodo države. Preiskava je pokazala, da direktor ni zagrešil ničesar protizakonitega. Navzlic temu se je občutljivo Dimitrijević usmrtil. Pred samomorjem je izjavil svojemu pravnemu zastopniku, da bi škodo poravnal, če bi jo sploh kdaj povzročil državi. Tako je pa bil po nedolžnem žigosan in se sramuje med svoje delavce. Umril je siromak in nekoliko tamošnjih meščanov se je pobrigalo za njegov pokop.

Včeraj popoldne se je pripetila v zagrebškem zoološkem vrtu težka nesreča. Kakor vsako nedeljo, je tudi včeraj posetilo mnogo Zagrebčanov vrt, da bi se odpočili v hladilni in se zabavali pri ogledovanju živali. 14letni Josip Baršič je kočičar v vrtu. Najbrže je hotel občinstvu pokazati svoje veliko prijateljstvo do lepe levinje. Deček je vtaknil roko v kletko, hoteč levinjo pogladiti. Levinja pa očitvidno ni bila razpoložena in je dečka ugriznila nad laktjo ter mu zlomila kost. Neprevidnemu prijatelju levinje bodo morali amputirati roko. Od silne bolečine se je deček takoj onesvestil in se zgrudil na tla. Rešili so ga je odpeljal v bolnico.

Pred meseci se je nastalil v neki vili na Hecegovski cesti v Zagrebu mladenič, ki se je predstavil za Milana Feldmana, dijaka prava iz Virovitice. Mladenič prijete zunanosti je živel zelo solidno. V svoji udobni sobici je mnogo čital. Ne ve se, zakaj se je predstavil za študenta prava, ko še ni dovršil maturo. Od svoje ljubčeve matere v Virovitici je dobival redno pisma nežne materinske vsebine. V zadnjem pismu mu je pisala, naj se potrdi, da bo napravil zrelostni izpit, da bi pozneje lažje prišel do kruha. Želela mu je kar največ uspeha pri izpitu ter izrazila željo, da bi ga kmalu videla. Tolažila ga je in bodrila spričo težkega izpita. Tudi Milanov stric dr. Miroslav Feldman, ki je zdravnik v Pakra-

Dnevne vesti.

— Nemško-jugoslovensko zblizanje. Po- ročali smo že o ekskurziji naših učenjakov in kulturnih delavcev v Nemčijo. Ta eks- kurzija bo velikega pomena za nemško-ju- goslovensko kulturno in gospodarsko zbliz- janje. Naši učenjaki prirede v Nemčiji več javnih predavanj. Danes predavajo v Mo- nakovu prof. Šišić o genezi jugoslovenske nacionalne države, prof. Radonić o znan- stvenem življenju v Jugoslaviji, tajnik Sa- veza trgovcev iz Zagreba dr. Juhn pa o turizmu v Jugoslaviji. Jutri bo predaval rektor komercialne visoke šole dr. Kar- lović o ekonomskem zblizanju med Nem- čijo in Jugoslavijo, poitrišnjem pa Izidora Sekulić o jugoslovenski literaturi. 24. t. m. bosta predavala v Düsseldorfu pomočnik prometnega ministra S. Jelić o prometu v Jugoslaviji, tajnik novosadske bornice prof. Kosić pa o jugoslovenskem narodnem go- spodarstvu. V Kölnu bo predaval prof. Pi- tamio o socialnih ustanovah v naši državni ustavi, prof. Bazala pa o duhovnem življe- nju v Jugoslaviji. Iz Kölna odpotujejo naši strokovnjaki v Weimar in Lipsko, kjer bo predaval tajnik ZTOI Ivan Mohorić o ju- goslovenskem gospodarstvu napram inozem- stvu. Eden največjih nemških listov »Köln- sche Zeitung« je priredil posebno po- zdravno številko na čast jugoslovenskim gostom. Nemški znanstveni in gospodarski krogi vrnejo jugoslovenskim kolegom poset letos v septembru. Obe ekskurziji bosta velikega kulturnega in gospodarskega po- mena za Nemčijo in našo državo.

— Naš vojaški ataše v Budimpešti. Za vojaškega atašea v Budimpešti in na Du- naju je imenovan dosedanj načelnik šta- ba osleške divizije generalštabni polkovnik Velizar Antić

— Poljsko odlikovanje. Poljski odprav- nik poslov je posetil v soboto zastopnika pomočnika zunanjega ministra dr. Luja Ba- kotića in mu izročil red Polonia Restituta I. stopnje.

— Direktno pošiljanje ekspresnega blaga na Češkoslovaško. Po sporazumu med češkoslovaško železniško upravo in našim prometnim ministrstvom se uvede s 15. junijem direktno pošiljanje ekspresnega blaga iz naše države na Češkoslovaško in iz Češkoslovaške v našo državo.

— Prodajanje in pobiranje prispevkov po šolah. Brez predhodnega dovoljenja minist- rstva prosvete ne sme nihče po šolah pobirati prispevkov ali prodajati česar koli. Društva ali zasebniki, ki hočejo dobiti tako dovolje- nje, naj se obrnejo s prošnjo potom prosvet- nega oddelka vel. župana na ministrstvo.

— Gojenci za pomorsko — zrakoplovno podoficirsko šolo v Kumborju (Boka Kotor- ska). Letos 1. oktobra bo sprejeli v 3. raz- red pomorsko — zrakoplovno podoficirske šole do 100 gojencev. Pogojni za sprejem so na vpogled pri vseh komandah vojnih okro- žij, pri vseh velikih županstvih, okrajnih glavraštvih, v Službenem vojnem listu št. 23 in službenem listu (Slub. Novine) št. 121. Opozarjamo, da imajo gojenci posebne do- klade in ugodnosti pri napredovanju in da se lahko postanejo častniki pomorsko- zrakoplovne stroke.

— Prekmurški šolarji osnovnih šol v Ptuj. Učenci drž. osnovne šole v Tešanov- cih in ev. verske osnovne šole v Moravcih, združeno v skupnem številu otrok 59, so dne 6. junija 1928. priredili poučni izlet v Ptuj. S tem potom se sedaj zahvaljujejo za impo- zanten sprejem in gostoljubnost od strani odbora podružnice družbe »Sv. Cirila in Me- toda« v Ptuj. Družba je poklonila vsem učencem, kot Prekmurčanom brezplačen obed, za katero izrekamo srčno zahvalo. Po- sebno zahvalo izražamo gosp. dr. Gosaku predsedniku družbe »Sv. Cirila in Metoda«, ge. Jeršotovi, ge. dr. Muhovi in g. dr. Muhi, ki so nam izražali s svojo navzočnostjo pra- vo slovensko bratsko gostoljubnost ter g. Fr. Jamšku, nadučitelju na »Bregu«, ki nam je bil prireditelj, voditelj in razkazovalec ob priliki izleta. Končno vsem g. tovarišim in tovarišicam, ki so bili skupno znani tam. Ta dan nam ostane v najlepšem spominu! Uprav. šol. Škalič Z. š. upr.

— Poljski intelektualci v Splitu. V petek 15. t. m. prispe iz Dubrovnika v Split okrog 70 poljskih intelektualcev, ki bodo prisot- stvovali polaganju temeljnega kamna za Poljski dom na otoku Šolti. Poljskim gostom, med katerimi bo tudi več narodnih poslan- cev, senatorjev, odvetnikov, sodnikov in in- ženjerjev, pripravljajo v Splitu svečar spre- jem.

— Občina zaplenila državno imetje. Pra- vosodno ministrstvo doljuje mestni občini v Vinokovcih 41.000, prometno ministrstvo pa 233.000 Din. Ker vse urgence niso nič po- magale, je občina v soboto zaplenila neka- tere državne stvari, da pride do svojega denarja.

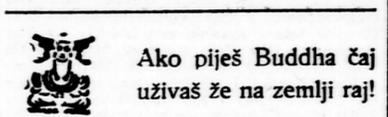
— Vzorina administracija. Kako postopajo ministrstva s svojim uradništvom, dokazuje primer bivšega inspektorja Vase Begovića, ki je objavil v sarajevskih novinah odprto pismo na notranjega ministra, v katrem pra- vi, da je bil upokojen 1. decembra 1927. pa še vedno ne dobiva pokojnine.

— Avtomobil za prevoz mrličev. Zagreb- sko pogrebno društvo je nabavilo velik av- tomobil za pogrebe. Avtomobil je luksuz- na tipa in tako prostoren, da se lahko vozi v njem poleg krste in vencev še pet spremljevalcev. Okna so zastrta tako, da je po- grebni avtomobil na zunaj podoben luksuz- nemu. Pogrebno društvo je prepričano, da bo avtomobil kmalu izpodrinil mrtvaške vozove.

— Ribnica. Lesna kupčija postaja živah- nejša. Vsak dan gre skozi naš trg 200 do 300 voz lesa. Če povemo, da je v obratu 13 vodnih in 12 parnih žag, si lahko mislite, kako mora peti v gozdu sekira. Vrhutega gre naprej dosti okroglega lesa, kakršnega potrebujemo v premogovih jamah. Padajo tudi mlade jelke in smreke, katerih je res škoda. Ceste so slabe, nekatere razdrte in kotanjaste, druge pa posute s predebelim snežom, da živina, voz in voznik dosti

trpijo. Vozniki služijo po 200 Din dnevno. — Poštna uprava ima najlepšo priliko, da premesti svoj urad v Cinklovo hišo, ki je sredi trga. Svetle, suhe, sončne sobe, v katerih je poslovala merkantilna banka, stoje prazne. Sedanji poštni urad ne stoji na primernem mestu in je vobče slab, teman in majhen ter ni v čast poštni upravi, ne državnemu ugledu. — Slana nam je napra- vila občutno škodo na krompirju in fižolu.

— Vreme. Dočim smo imeli včeraj krasen poletni dan, se je danes zjutraj nebo na severozapadu pooblačilo, a dopoldne so se začeli poditi oblaki od jugozapada tako, da je malo verjetno, da bo ostalo vreme tako lepo, kakor je bilo včeraj. Tudi barometer kaže, da se utegne vreme poslabšati. Danes zjutraj je kazal 759, temperatura je znašala 20 stopinj. Včeraj je bilo lepo po vsej drža- vi. Temperatura je povsod znatno posko- čila. Največjo vročino so imeli v Skoplju, kjer je znašala včeraj temperatura že 35 stopinj. V Mariboru, Sarajevu in Dubrovni- ku so imeli 30, v Zagrebu in Splitu 29, v Ljubljani 28,3 v Beogradu 28 stopinj. Ker je pritisnila povsod vročina, niso izključene lokalne nevihte.

Ako piješ Buddha čaj uživaš že na zemlji raj!

Iz Ljubljane

— Ij Prva lepa nedelja. Včeraj smo imeli prvo res lepo nedeljo v letošnjem letu in zato ni čuda, da so romale iz mesta velike množice turistov, izletnikov in kopačev. Vsi viaki, zlasti proti Gorenjski, so bili na- bito polni. Zaradi izredno lepega vremena sta nekoliko trpeli obe glavni prireditvi, vselejimi in motociklistična dirka, ki bi bili imeli več posetnikov, da že v soboto ni ka- zalo, da bo vreme tako lepo.

— Ij Dovož umetnega ledu na dom: V slu- čaju, da se prijavlj dovolj reflektantov, prične mestna klavnica prihodnje dni z raz- važanjem umetnega ledu po mestu. Kdor želi, da se mu led dostavlja na dom, naj pišmenoma ali ustmeno javi mestni klavnici svoj naslov, število kosov ledu, ki ga želi prejeti in čas dostavitve. Led se bo oddajal pri odvzemu: enega kosa (ca 12,50 kz) po 7 Din, deset kosov naenkrat po 6 Din, sto kosov po 5 Din. Na lico mesta v klavnici se pa oddaja led kos po 1 Din ceneje.

— Ij Lydija Wislakova in Vaclav Vlček se poslovita od naše publike na poslovil- nem »Baletnem večeru«, ki se vrši v pe- tek dne 15. junija t. l. v opernem gled. ob 20. uri. Obenem je to skromen jubilej 10 letnega bivanja in delovanja g. Vlčka pri nas.

— Ij Umetniška razstava na vselejmu. Nocoj v ponedeljek ob 7. uri se zapre pavil- jon »K« (poleg higijske razstave), v ka- terem je prirejena umetn. razstava moder- nih slov. umetnikov. Nad 440 del je zbranih, razstavlja pa okroglo 30 oseb. Prireditelj je zelo zanimiva in poučna za pregled razvoja naše mlade umetniške generacije po vojni. Vse, ki razstave niso posejili, opozarja- mo, da to danes popoldne še lahko stori. Obisk se izplača. Vstopnina je minimalna, komaj 2 Din. Reprezentativna razstava, pr- va prireditelj društva »Umetniška Matica«, se ne bo podaljšala preko današnjega dne.

— Ij Zatvoritev umetniške razstave na vselejmu. Nocoj ob 7. uri se zapre razsta- va moderne umetnosti v paviljonu »K«. Kdor si je že ni ogledal, naj ne zamudi te prilike.

— Ij Javno zahvalo izrekamo vsakemu po- samezniku, ki je v katerikoli obliki prispe- val k izvršitvi prelezone uspelega »Pomla- danskega slavlja Alenec«. Odbor.

— Ij Odbor Narodne galerije v Ljubljani, ki je bil izvoljen na obnem zboru dne 2. ju- nija t. l., se je konstituiral tako-le: Predsed- nik: Ivan Zorman; I. podpredsednik: Ivan Jelačin ml.; II. podpredsednik: gospa Ivan- ka Leskovic; tajnik: Franc Vesel; blagajnik: Franc Pretnar; tajnikov namestnik: Ale- ksander Železnikar; blagajnikov namestnik: dr. Ladislav Lajovic; odborniki: prof. Gojmir A. Kos, akad. slikar, dr. Rudolf Krivic, od- vetnik, ing. Vlado Subic, Božidar Borko; preglednika: dr. Joža Glonar in in dr. Valen- tin Rožič, profesor, vsi v Ljubljani.

— Ij Posnemajte! Povodom smrti gosp. Poženela, tehničarja mestne klavnice, so da- rovali veletrgovci gg. Popovič, Predovič in Jelačin na mesto venca na kresto »Društvo nižjih mestnih službencev« Din 300 v prid podpornemu skladu. Srčna hvala. — Odbor.

— Ij Darujem za slepe Din 300, namesto venca za pok. gospo Franjo Kavčič soprogo predsednika gostilniške zadruge. — Josip in Leopoldina Mastnak, restavrater »Hotela Slon«.

— Ij Najfineše bluze: Kristofič - Bučar. — Ij Razpuščena Orjuna Krakovo-Trnovo vabi svoje člane, da je udeležijo pogrebne članice sestre Franje Kavčičeve, ki se vrši danes dopoldne ob 4. uri iz hiše žalosti na Privozu. Udeležba obvezna.

— Ij Lokal se odda s 1. julijem v novi mestni hiši Ahačljeva cesta št. 10. Potrebne informacije daje mestni gospodarski urad.

— Ij Zveza gostilničarskih zdruag v Ljub- ljani sporoča, da je njenega zaslužnega pred- sednika gospoda Fran Kavčiča zadela bridka usoda, umrla je v soboto gospa Franja v soboto 9. junija ob 4. popoldne v 39 letu sta- rosti. Njemu in rodbini izrekamo globoko sožalje. Pokojnici, ki je bila koncilijantna gostilničarka in vesela družabnica, bodi ohran- jen trajen spomin. 479-n

— Ij Krasne dunajske otroške oblečke od 34 Din dalje je pri Kristofič-Bučar, Stari trg. Ljubljana. 46T

— Fotoaparate kupite najbolje pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 9 53-T

Tatvina dragocenega beneškega zrcala v Ponovičah

Trije osumljenci so že v litijskih preiskovalnih zaporih

Ponoviče pri Litiji, 11. junija.

V ponoviškem gradu, ki leži na sever- ni strani med železniškima postajama Liti- jo in Savo, in se vidi zanimiv gradič tudi prav prjetno iz mimovozečega vlaka, je bila izvršena te dni drzna tatvina. Dosedaj še ne popolnoma ugotovljeni krivci so od- nesli iz grajskega salona beneško zrcalo v velikosti 230 m X 180 m. Zrcalo je zaradi svojega preciznega materiala, na- tančnega brušenja, umetniško izdelanega okvirja in starinskega izvora velike vred- nosti. Za grajski salon je bilo dobljeno še pod prejšnjimi grajščaki — grofi Ehren- reichi.

Tatvina je opazil sedanji grajski upravi- telj g. Ferdo Tomazin iz Smatra — lastnik gradu pa je neka italijanska denarna druž- ba. — Predvčerajšnjem je pregledoval sicer vedno zaprti in nenaseljene prostore gosp. Tomazin. Ker po izselitvi ruske vojaške gimnazije, ki je odšla pred leti nekam v Banat, ne stanuje sedaj nihče v prostorih prvega nadstropja, jih pregleda od časa do časa g. upravitelj sam ali pa grajska oskrb- nica gdč. Roza Bazetta. Kako se je pre- strašil g. Tomazin, ko je opazil, da manjka v salonu veliko zrcalo!

O tatvini so obvestili litijske orožnike, preiskovo za tatovi pa je prevzel sam ko- mandir orožniškega voda g. Rebernik.

Preiskava se vrši z vso naglico. Do se- danj so se ugotovile nekatere važne podro- nosti. Oskrbnica gdč. Baretta je videla, da je bilo zrcalo o Binkoštih, ko je zračila so- be, še na svojem mestu. Spominja se, da je proti večeru zaprla okna, sedaj pa je našla patrolja v salonu — odprto okno.

Zrcalo je bilo izredno težko. Ko so ga zadnjič prestavili, so ga obešali trije kre- pi možje, zato je povsem upravičena do- meva, da tvori rafinirano tatvinsko družbo

več dolgoprstnežev. Da bi prišla družba skozi vežna vrata, ni verjetno, ker so vr- ta skoro stalno zaklenjena in še posebej priprta z zapahi.

Interesantno na zadevi je, da je našel komandir g. Golob v sobanah po tleh posa- mezne glavice in cvetni prah cvetlic zlatič- nic. To vsekakor potrjuje domnevo, da so prišli storilci po grajskem travniku, na čev- ljih pa so prinesli sledove zlatičnic, katerih je na vrstu vse polno. Cvetlični znaki so še sveži. Vlomilci so posetili torej grad že nedavno.

Ukradeno zrcalo — tako se namreč so- di — so prenesli uzmoviči na kak nočni vlak v Litijo ali Savo. Za odkup pa bi pri- šla v poštev samo Ljubljana ali pa Zagreb in le v ta dva kraja so prodali ukradeno beneško zrcalo.

Svojo pozornost je obrnila orožniška pa- trulja, ki dela po navodilih kazenskega so- dnika iz Litije g. Trojeta na domačine v Po- novičah. Do sedaj so aretirali že tri možje iz okolice Ponovič, ker so osumljeni, da so v zvezi z drzno tatvino. Osumljenci so za- prtji v Litiji.

Med domačini se je razširila govoriča, da so vlomilci morebiti člani nekdanje ru- ske kolonije, ki so stanovali pred leti v gra- du. Ker poznajo razmere v gradu, so prišli ponoči nazaj v Ponoviče in sneli zrcalo. — Domneva pa bo sigurno iz trte izvita in je lansirano od domačinov najbrže samo zato, da bi speljala preiskavo v drugo — nepra- vo smer.

Zagonetna tatvina je vzbudila pri nas živahno zanimanje. Salon, iz katerega je bila odnesena zgodovinska razizeta, se na- haja baš na vogalu gradu, ki je obrnjen k železniški progi, in se prizidek salona prav lepo vidi iz vlaka.

Jugoslovenski upor in češka maffija

Nova knjiga dr. Paulove. — Borba med pristaši dualizma in tri- alizma v pokojni Avstro-Ogrski. — Nova odkritja o preganjanju Jugoslovenov.

Odlična poznavalka jugoslovenske zgodovine, docentka na praški univerzi dr. Paulova, je zopet obogatila zgo- dovino Jugoslovenov s knjigo »Jugoslo- venski upor in češka maffija«. V tej knjigi je Paulova prvič tesno združila jugoslovenski pokret za osvobodjenje iz- pod avstrijskega jarma s češkim odpo- rom proti avstro-ogrskeemu režimu. S tem je posegla tudi v zgodovino borbe češkoslovaškega naroda za osvobodjenje in zblizala usodo obeh narodov.

Temelj nove knjige dr. Paulove, ki opisuje v prvih poglavjih strašno pre- ganjanje Srbov in Hrvatov, je opisova- nje prikritih borbe med vojaškim povelj- stvom in vlado v Zagrebu in analogno med vojaško in civilno oblastjo v celi državi, ki so jo vodili v pokojni Avstriji grof Tisza in vojaški krogi na čelu s Hötzendorfom in nadvojvodo Frideri- kom proti Hrvatom. Ta borba na nož je imela svoje korenine na Hrvaškem. Vo- dila se je pod geslom trializma, toda med vojno je šlo v prvi vrsti za poraz Tiszovega eksponenta bana Skerleca in večine hrvatskega sabora — hrvatsko-srbske koalicije —, s katerimi bi bil prizadejan najhujši udarec dualizmu in madžarski nadvladi v monarhiji sploh. Šlo je za Tiszo in za pridobitev hrvatskega sabora za trializem.

Tisza je nadaljeval politiko grofa An- drassyja in stal na stališču, da je na Madžarskem preveč tujerodcev. Zato se je upiral vojni s Srbijo, kajti Madžar- jo po njegovem mnenju niso mogli ni- česar pridobiti. Na ultimatum Srbiji je pri- stal pod pogojem, da okupira Avstro- Ogrska samo oni del Srbije, ki je po- potreben za ureditev državne meje. Tisza je vedel, da bi pomenilo ujedinenje Ju- goslovenov resignirati na jugosloven- ske dežele tudi, če bi bile podrejene Madžarom v obliki subdualizma. Zato se je odločno upiral vsem Hötzendorf- ovim kombinacijam. Dišala mu je si- cer Bosna, ki pa naj bi se spojila z Ogrsko brez posredovanja Hrvatske. Kljub temu je pa skušal baš on ohraniti dobre stike s Hrvati, ker je potreboval dualistično večino v hrvatskem saboru. Grof Tisza je igral v hrvatski zgodovini čudno vlogo. Braneč de facto dualizem, je vodil borbo s samim nadvojvodo Friderikom za Hrvatsko, kakor tudi za bana Skerleca in za obrambo hr- vatske civilne uprave, ki ji je pretila nevarnost s strani vojaških krogov. Dr. Paulova citira originalno koresponden- co obeh državnikov o tem vprašanju, zlasti znani Tiszov memorandum cesarju z dne 18. februaria 1915 ni preo- stajalo Tiszi drugega, nego postaviti cesarja pred alternativo: »jaz ali gene- ral Scheure« in zagroziti celo z demisijo. V tej zastrupljeni atmosferi se je vodila politika koalicije, Scheure se je moral umakniti in njegovi nasledniki so nadaljevali ta boj. S preganjanjem se je počasi izpreminjalo razpoloženje ljud- stva. Že v marcu 1915 je bil ustavljen organ Starčičeve stranke prava »Hr- vate zaradi simpatičnega članka o Sr- biih. Spomladi l. 1915 je bil sklican hr- vatski sabor. Koalicija prva med vsemi slovanskimi političnimi strankami v Av- stro-Ogrski, je prišla tako v položaj, da je morala nastopiti za ujedinenje jugoslovenskega naroda v dualističnem okvirju.

Tu posega dr. Paulova tudi v zgo-

dovino borbe češkoslovaškega naroda za osvobodjenje. Češkoslovaškemu na- rodu so bile potrebne velike revolucionar- ne ideje, ki so jih sprožili v Pragi češki pisatelji. S posredovanjem Slo- vencev in jugoslovenskega kluba na Dunaju se je začela širiti po majski deklaraciji med hrvatskim in sloven- skim ljudstvom jugoslovenska revolu- cionarna ideja.

Najzanimivejša so pa odkritja o senzacionalnih dokumentih in perse- kucijah pokojne Avstrije, ki spomi- njajo na Friedjungovo dobo. Tu navaja dr. Paulova povsem nova fakta. Kon- cem leta 1916 je nastopil s persekucija- mi generalni vojaški guvernment v Beogradu. V stanovanju ministrskega predsednika Pašića so našli baje pri preiskavi listo konfidentov, med kate- rimi so bili vsi odlični poslanci koalici- je. Tik pred vojno je dobilo voj. po- veljstvo v Temešvaru s pomočjo kon- fidenta iz Beograda protokole volilnih sestankov Narodne Odbrane in seznam njih članov iz Hrvatske, 385 po številu. Najvažnejši protokol z dne 19. junija 1914 (2. julija po novem koledarju) je vseboval sklep, da morajo biti umorjeni v ječi sarajevski napadalci, da bi ne moglo kompromitirati Narodne Odbr- ane. Tem dokumentom niti avstrijsko zunanje ministrstvo ni verjelo. Toda vojaški krogi so dobili s tem nov po- gum in v madžarskem parlamentu so javno obtožili Tiszo, da drži z veleiz- dajalci. 21. decembra 1916 je generalni guvernment predlagal veliki monstre- proces z veleizdajalci cele monarhije. Preiskavo proti hrvatskim veleizdajal- cem naj bi vodil dr. Košutić, proti bo- sanskim pa sodni svetnik Pfeffer. V tej napeti atmosferi je bila izročena adre- sa hrvatskega sabora. Generalni guver- nement je pa obtožil veleizdajce in kon- spiracije s Pašičem tudi Justhovo ogr- sko opozicijsko stranko. Sam cesar Karel je posegel v to zadevo, ki je bila rešena na ta način, da je državni pravdnik v Zagrebu dr. Aleksander dokazal, da sta oba dokumenta vojaške uprave ponarejena.

Ukročen varšavski krvnik

Poljski krvnik Maciejovsky je med vsemi svojimi stanovskimi tovariši naj- bolj bojevit in vročekrven. Pravosod- nemu ministru kot svojemu vrhovnemu predstojniku je delal neprestane pre- glavice. Vedno je bil nezadovoljen, vsak čas se je upiral, vsako leto je po- šiljal ministrstvu protestne note, ter je ponavljal grožnje, da odstopi in odloži svoje funkcije in vedno se je pritože- val, da je njegov položaj nevzdržen. In malo je manjkalo, da ga niso odšlovili in nadomestili z drugim.

Šele njegov zadnji nastop v Krako- vu, kjer je spretno spravil na oni svet nekega zločinca, je zopet utrdil njegov položaj, obenem pa prisilil oblasti, da so končno uredile njegovo službeno razmerje. Mož dobi uniformo in bo podrejen strogemu režimu kaznilnice. Oblasti so bile prisiljene uniformirati krvnika, ker se je zadnje čase dogaja- lo, da je nastopal pri justifikacijah v smokingu in lakastih čevljih. Tudi vprašanje krvnikovih pomočnikov je bilo na novo urejeno tako, da si jih krvnik ne bo več izbiral sam, kakor

doslej, marveč dobi tri pomočnike, ki bodo tudi uslužbenci varšavske kaz- nilnice.

Mestorino obsojen na dosmrtno ječo

V petek je bil v Parizu zaključen senzacionalni proces proti draguljarju Mestorinu, ki je umoril in oropal dragu- ljaria Truphema. Umor je bil eden naj- bestialnejših v zgodovini pariške kri- minalistike. Morilec je Truphema na svojem domu pobil na tla, ga daval in mu zadal smrtni udarec s topim oro- dem. Nato je sedel v avto svoje žrtve, zavil truplo nesrečneža v papir in ga naložil na voz. V nekem pariškem pred- mestju je truplo polil z bencinom in ga zažgal. Strahotivo ožgano in razmesar- eno truplo so našli pasantje na ulici in o dogdoku obvestili policijo.

Epilog tega krvavega dogodka se je odigral te dni pred pariško poroto. Razprava, ki je vzbudila v Parizu ogromno zanimanje, je bila zelo drama- tična. Trajala je več dni. V petek popo- ldnje je bila zaključena. Porotniki so potrdili vsa vprašanja, med drugim tudi, da je bil umor izvršen premojšeno. Po govoru državnega pravdnika, ki je zahteval smrtno kazen za morilca in si- cer po načelu zob za zob, se je Mesto- rinova žena, ki je bila pri razpravi na- vzvoča, onesvestila. Ko so je dvignili, so našli kraj nje steklenico, v kateri je bil veronal. Mestorinova žena je najbrž ho- tela izvršiti samomor. Morali so jo iz sodne dvorane prepeljati v bolnico. Po govoru državnega pravdnika je govoril obtoženec zagovornik, ki je navajal razne olajševalne okoliščine in prosil, naj porotniki v posvetovalnico, je Mestorino vstal in obupno zaklical: »Milost! Mi- lost!« Na podlagi izreka porotnikov je sodiče obsodilo Mestorina na dosmrtno prisilno delo, poleg tega mora pa svo- cem umorjenega Truphema plačati 140 tisoč frankov odškodnine.

Obsodba pa je naletela na odpor v javnosti. Zločin sam na sebi je brutalen in obravnava je spravila na dan stra- hotne podrobnosti o postopanju obto- ženca z njegovo nesrečno žrtvijo. Zato ni čuda, da se francoska javnost vpra- šuje, kaj mora pač človek storiti v Fran- cij, da ga obsodijo na smrt. Med pre- bivalstvom krožijo okrožnice s podpisii, v katerih se javno protestira proti ob- sodbi in zahteva, da se proces obnovi.

POZOR! POZOR!
Danes samo ob 4. uri.
Slika mladosti in zakonske svobode
Možje pred poroko
V glavnih vlogah dražestna KATY v. NAGY iz Sobotice ter Mina Vanna, Hanni Weissce.
ELITNI KINO MATICA.
TEL. 2124.

Gospodarstvo
Naš uvoz v marcu
Generalna direkcija carin je objavila statistične podatke o našem uvozu v mar- cu, iz katerih je razvidno, da naš uvoz po teži in vrednosti 701.061.118 papirnatih ali 64.033.846 zlatih Din in je bil za 28.995 ton (32,34 %) odnosno za 103.893.476 papirna- tih ali 9.487.988 zlatih Din (17,40 %) večji, nego v marcu lanskega leta. Ker je znašala vrednost našega izvoza v marcu samo 503, 216.740 Din, je narasel deficit naše trgo- vinske bilance za 197.844.387 Din. Že kon- cem februaria je znašal deficit naše trgo- vinske bilance 344.324.872 Din, tako da je narasel do konca marca na 542.169.250 di- narjev. Prvo četrtletje letošnjega leta se je torej zaključilo v naši zunanji trgovini z ogromnim deficitom, ki znaša nad pol mi- ljarde dinarjev.
Celokupni uvoz v prvem četrtletju teko- čega leta je znašal 216.052 ton v vrednosti 1.914.647.798 Din. V primeri s prvim četrt- letjem lanskega leta se je naš uvoz povečal za 57.518 (25,17 %) v vrednosti 249.970.735 dinarjev (15,02 %).

—g Dolgovi in terjatve naših državlja- nov na Češkoslovaškem. Češkoslovaška vla- da je predlagala naši vladi, da potom spo- razuma uredita vprašanje dolgov in terjat- ev naših državljanov in pravnih oseb na Češkoslovaškem. V ta namen poziva na ini- cijativno ministrstva trgovine in industrije Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani vse fizične in pravne osebe na svojem področju, ki so imele pred razpa- dom avstro-ogrske monarhije kašne dolgo- ve ali terjatve na Češkoslovaškem, pa do danes še niso urejene, da jih najkasneje do dne 25. junija t. l. pisмено prijavijo mini- strstvu trgovine in industrije, oddelek za notranjo trgovino v Beogradu. Iz vlozene prijave morajo biti razvidni sledeči podat- ki: 1. ime in priimek upnika, odnosno dolž- nika in njegovo bivališče; 2. ime in priimek upnika, odnosno dolžnika na Češkoslova- škem, odnosno njegovo bivališče; 3. na kakšni podlagi je nastala terjatve ali dolg; 4. ali se je obrestovala in kako in 5. koliko je terjatve ali dolg prvotno znašal, v kate- rem znesku še obstoja danes, z do sedaj dospelimi, a še ne plačanimi obrestmi. — Interesenti se opozarjajo, da se točno od- zovejo temu pozivu. Ako bi svojih dolgov ali terjatve v določenem roku ne prijavili, bi jih zadele težke posledice, ker bi se njihovi dolgovi in terjatve ne upoštevali pri sklenanju nameravanej spozazuma.

Edgar Wallace:

TRIJE PRAVIČNIKI

ROMAN.

»Kaj?« je zarjul doktor in njegov blede obraz se je spačil od togote. »V miru naj jih pustim? In moj brat? ... Moj mrtvi brat? ...«

Nervozno se je obrnil, pograbil svilen čop nad kaminom in potegnil vrčico. Ni se pojavila zemljepisna karta nego portret. Podoba je bila naslikana po fotografiji in sicer jo je napravil umetnik, ki je imel svoje veselje s slikanjem pestrih izveskov, kakršni vise na sleherni podeželski prodajalnici in na stojnicah ob žeganju na semanj dan. Mazarija je bila kričeč nezmesel. Vzlic temu je v Oberzohnovih očeh po lepoti prekašala celo Pradove umetnine. Bila je slika moža v naravni velikosti. Naslanjal se je na steber v pozni, kakršno ljubijo ceneni fotografi. Njegov široki obraz je bil brutalen in bedast, čeprav ga je slikar poskušal idealizirati. Karminasto rdeče ustnice so bile odprte v bebastem usmevu. V eni roki je imel zvitek papirja, v drugi pa klobuk, ki se je tepel s perspektivo.

»Moj brat!« Oberzohn je dušilo. »Moj oboževani brat! Adolf... umorjen! Od tako zvanih »Treh pravičnikov!... Moj brat!«

»Zelo zanimivo!« je zamrmral kapetan Newton. Ni se mu niti zdelo vredno, da bi sliko pogledal. Otrsel je pepel s cigarete v ogenj in močal.

Resnično, Adolf Oberzohn je bil ustreljen po Leonu Gonsalezu; to dejstvo se ni dalo utajiti. Da je Adolf tik pred smrtjo poskušal vtakniti v žep velike vsote, ki se obetajo onim, ki vrše neko zavrženo trgovino med Evropo in južno ameriškimi državami, ni bilo toliko važno.

Takrat je šlo za neko deklico. Leon je moža zasledoval do Portorika in ga je dobil v kavarni »Pri sedmih čednostih«. Adolf je bil izboren strellec in je prvi ustrelil in — prvi umrl. Taka je bila zgodba o Adolfu Oberzohnu. Zgodba deklice, ki jo je Leon Gonsalez izhotopil nazaj v Evropo, ne sodi sem. Zaljublila se je v svojega rešitelja, ki je bil zato ves nesrečen.

Dr. Oberzohn je sliko zopet zvil, si hrupno osnažil nos in iztisnil solze iz brezbarvnih oči.

»Da, zelo žalostno, zelo žalostno!« je pripomnil kapetan z jedva zaznavno ironijo. »Nu, in deklica? Samo nikakih neotesanosti, če smem prositi! Saj me razumete, Erik? Želim, da uredite stvar lepo in fino. Fiksno idejo glede »Treh pravičnikov« pa si kar izbijte iz glave! Oni niso v nikaki zvezi s to zadevo! Kdor se poniža do privatnega

detektiva, ni vreden, da bi se ukvarjal z njim. Če bi se pa drznili vtikati se v naše posle, bom z njimi obračunal po vseh pravilih umetnosti. Znanstveno!«

Zagrohotal se je na ves glas nad svojim dovtipom. Kapetan Newton očitno ni bil odvisen od Oberzohna. Čeprav pri tvrdki ni imel odločilnega vpliva, je vendar imel veliko besedo v oni panogi, v kateri je svoj čas igral le podrejeno vlogo. Adolfova smrt mu je bila prav dobrodošla in ni Oberzohnovega brata nikdar objokoval.

Doktor je odprl predal pisalne mize in je vzel iz njega blok formularjev; Newton je napisal na vrhnega:

»Mirabeli Leicesterovi, po Oberzohnu (telefon), London. Žal, nocoj ne morem v London. Ne spi sama v stanovanju! Brzojavila sem Hani Newtonovi, da te nocoj vzame k sebi. Alma.«

»Evo!« je rekel vrli kapetan in je onemu predal blok. »Vest je prišla danes popoldne. Vse brzojavke na Oberzohna se odpravijo telefonično. Na to nikarite pozabiti!«

»Iznajdljiv dečko!« Oberzohnovo občudovanje se je malone izprevržlo v spoštovanje.

»Vzemite jo s seboj na lunch... po lunchu pa ji predajte brzojavko! Ob štiri, Johana ali kaka druga deklica. Izbran diner. Jutri v kontoar... počasi, le počasi. Če se prenaaglite, vam pojde vse k vragu.«

Zopet je poškilil proti vratom. »Saj menda ne bo prišla ven?« je vprašal. »Prekletko nerodno, če bi se sedajle pojavila in bi videla brata Mis Newtonove!«

»Vrata so zaklenjena,« je odgovoril Oberzohn z nekim zanosom.

Kapetan Newton je planil s stola. Obraz mu je zalila rdečica besa.

»Potem ste... norec ste! Ko odidem, odklenite vrata in naj vam ne pride na um, da bi jih zopet zaklenili! Ali hočete deklico zbežati?«

»Nisem smel tvegati,« se je zagovarjal Sved z dolgim obrazom.

»Storite, kakor sem vam rekel!«

Kapetan Newton je s konci prstov potegnil po brezhibnem suknjicu. Obšel si je rokavice, si nataknil cilinder, vzel palico in odkolovratil iz sobe.

»Iznajdljiv dečko!« je vnovič zamrmral dr. Oberzohn in je odšel k Mirabeli, da jo povabi na lunch.

4.

Kača.

Restoran s svojo atmosfero razkošja in bogastva je bil nekoliko presilen. Okretnost točajev in njih ročnost, ki je malone mejila na lenivost, udušena razsvetljava in obljubene mize so deklico docela prevzele. Ko je šef povedal Mirabeli, da ima navado jemati laboratorijsko tainico s seboj na lunch »zakaj

sicer ne najdem prilike, da bi se z njo pogovoril o poslovnih zadevah.« je le nerada pristala.

Običaji, ki vladajo v kontoarjih, so ji bili skoro neznan, toda zdelo se ji je, da principali ne hodijo s svojimi tajnicami s City-Roada v Ritz-Carlton, shajališče modnega sveta in pojeduhov, na zahtev. Dejstvo, da je bil njen spremljevalec predmet vseobče pozornosti, je njeno zadrego le še povečalo. Dobro razpoloženi gostje so pozabili na svoja jedila in so radovedno strmeli na čudnega moža z visokim čelom.

Pri neki mizici je zagledala gospoda, čigar obraz se ji je zdel vznemirljivo znan. Markanten, suh obraz s zvedujočimi a obnemem dobrovoljnimi očmi. Kje je že videla to lice? Tedaj se je spomnila: tak obraz je imel šofer, ki ji je na dan prihoda sledil v Oberzohnovo hišo.

Stvar je kakopak bila nemogoča. Gospod pri mizi je bil po vsem videzu eden tistih pohajkovalcev, ki jim je lunch v Ritz-Carltonu vsakdanji dogodek. A vendar — slinost je bila uprav frapantna.

Bila je vesela, ko je opravila z zajtrkom. Dr. Oberzohn ni govoril o »poslovnih stvarih«. Vobče ni govoril. Nego je porabljal čas s tem, da se je nenehoma zalagal z neverjetnimi množinami jedil. Jedel je z vnetostjo in šumno — Mirabela je bila zadovoljna, da je igrala godba, da se ni slišalo njegovo cmokanje. Pridušen smeh ji je pogljal kri v lica, ko se je zalotila pri tej misli; in potem jo je zadrega nekoliko minila.

Ko je velika limuzina drevila v City, nista zinila niti besedice. Doktor je bil zadrtjen v svoje misli in je ves čas ignoriral njeno navzočnost. Edino opazko o lunchu je storil ob odhodu iz hotela: zagodrnjal je nekaj o slabi kakovosti kave, kakor jo pražijo na Angleškem.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Fond za akademijo znanosti in umetnosti in Narodno galerijo

IV. izkaz prispevkov.

Uprava fonda je prejela do 8. junija 1928 te tele prispevke:

1. Ustanovnik Akademije in Galerije: Kmetška posojilnica ljubljanske okolice je votala 26. aprila t. l. znesek 100.000 Din.

2. Zidarji Akademije in Galerije: Posojilnica v Slovenski Bistrici je darovala 31. marca t. l. 10.000 Din; neimenovani dobrotniki je daroval 11. aprila 10.000 Din in 6. maja 10.000 Din; neimenovani ljubljanski trgovec je daroval 7. maja 70.000 Din.

3. Darovalci: Dr. F. J. Kern, Cleveland, 5555 Din; Ljudska posojilnica v Celju 2000 Din; Državna realna gimnazija v Kočevju (zbirka) 1140.80 Din; Proforski zbor drž. realne gimnazije v Ptuju 1120 Din; Drž. deška meščanska šola v Brežicah (zbirka) 1115 Din; po 1000 Din: Kmetška posojilnica na Vrhniki; Ph. mr. Fran Šavnik v Kranju; Posojilnica v Craelmju; dr. Anton Korošec, minister v Beogradu; Vida dr. Novakova v Ljubljani; Osnovna šola Gorje pri Bledu (zbirka); Deška osn. šola v Kočevju (zbirka) 801.80 Din; Drž. osn. šola v Kočevju (zbirka) 761.15; Drž. meščanska šola na Rakeku 600 Din; Meščanska šola v Slov. Bistrici (zbirka) 577.75 Din; Deška in dekliška mešč. šola Trbovlje-Vode (zbirka) 524 Din; notar Franjo Kršper v Craelmju (zbirka) 516 Din; Osnovna šola Lajtersberg-Krčevina (zbirka) 500 Din; Osnovna šola v Radovljici (zbirka) 465 Din; Osnovna šola v Kranjski gorji (zbirka) 429 Din; Proforski zbor drž. realne v Mariboru 425 Din; Zasebna dekliška mešč. šola »Marijin dom« v Kočevju (zbirka) 378 Din; Osnovna šola Hum pri Ormožu (zbirka) 350 Din; Osnovna šola v Radečah pri Zidanem mostu (zbirka) 311 Din; dr. H. Kartin, okr. glavar v Smarju pri Jelšah (zbirka) 310.—; univ. prof. dr. M. Slavič in dr. Lojze Breznič v Ljubljani, po 300 Din; Šolsko vodstvo v Laškem (zbirka) 258 Din; Šolsko upraviteljstvo v Zabuici (zbirka) 253.— Din; dr. žensko učiteljske v Mariboru (zbirka) in dr. Al. Vrtačnik v Ljubljani, po 250 Din; osnovna šola v St. Juriju ob Taboru (zbirka) 246 Din; državna realna gimnazija v Celju (zbirka) 245 Din; mladina osnovne šole v Podsedri (zbirka) 227 Din; delovni odbor v Krškem 220 Din; dr. realka v Mariboru (zbirka) 220.50 Din; dr. Otmar Kralec in ph. mr. R. Ramor, v Ljubljani, po 200 Din; r. k. osnovna šola v Crenšovcih (zbirka) 184 Din; osnovna šola v Korošcih (zbirka) 160 Din; meščanska šola urušink v Škofji Loki (zbirka) 150 Din; Sreski poglavar v Smarju pri Jelšah 150 Din; osnovna šola v Kozjem 140 Din; osnovna šola Svetinje, p. Ivanj-kovci (zbirka) 128 Din; osnovna šola na Dobravi pri Kropi 125 Din; učiteljski zbor I. dekliške osnovne šole v Ljubljani 110 Din; osnovna šola v Svibnem 105 Din; meščanska šola v Mežici 104 Din; po 1000 Din: Hranilnica in posojilnica v Mengšu; gospa Marica Kozina v Novem mestu; osnovna šola pri Sv. Marku niže Ptuja; občina Smarjno pod Smarno goro; — Meščanska šola v Dolnji Lendavi (zbirka) 90 Din; osnovna šola v Cezanjčevih (zbirka) 86 Din; osn. osnovna šola v Strukovcih 80 Din; osnovna šola v Laporju 78 Din; osnovna šola sv. Barbara v Haložah 80 Din; županstvo Volčji potok 70 Din; evang. osnovna šola v Bodoncih (zbirka) 58 Din; po 50 Din: dr. Ivan Lah, prof. v Ljubljani; šolski upravitelj Anton Maslu v Turju; Kmetška hranilnica in posojilnica v Ho-

čaj; zasebna mešč. šola žuljskih sester v Celju; dr. Fr. Grivec, univ. prof. v Ljubljani; zasebna dekliška šola šolskih sester v Celju — Osnovna šola Krkovec 48 Din; Josip Bezjak, ravnatelj v Ljubljani in učiteljski zbor osnovne šole v Zalcu po 40 Din; osnovna šola Sv. Jurij pod Kumom 35.50 Din; osnovna šola v Stari cerkvi pri Kočevju 36.75 Din; osnovna šola Sv. Jurij v Slov. Goricah 31.51 Din; Alič Fran, prof. v Ptuju, občina Rogoza, osnovna šola v Slovenjgradcu, šolsko vodstvo Prinova in učiteljsvo osn. šole v Zagradcu, po 30 Din; učiteljsvo Sv. Florjan pri Rogatcu in osnovna šola v Pečicah, po 22 Din; šola v Vuhredu, šolski upravitelj Franc Kramer v Škalskih Cirkovcah in osnovna šola v Škocjanu pri Mokronogu, po 20 Din; Janko Presker, prof. v Murski Soboti in šolski upravitelj Rud. Visočnik v Pamečah, po 10 Din; A. Kren v Svetlem potoku 5 Din.

Narodna galerija, ki upravlja fond Akademije in Galerije, izreka vsem darovalcem iskreno zahvalo in prosi, da ji še v naprej ohranijo svojo naklonjenost.

Mož z röntgenovimi očmi

V Newyorku je umrl te dni 81-letni Bert Reese, ki je bil znan splošno kot mož z röntgenovimi očmi. Reese, ki se je prvotno pisal Ries in je bil doma iz Galicije, je bil na polju telepatije pravi fenomen. Njegovi najboljši prijatelji so bili Edison, Charcot, Riche in drugi znameniti učenjaki. Reese je delal že v zgodnji mladosti čudovite telepatične poskuse. Po prihodu v Ameriko je nastopal v raznih varietetih, kjer je želel ogromen uspeh. Pozneje je bil običajni gost v milijonarskih palačah, kje se brez njega ni vršila nobena večja družabna prireditve. Največjo senzacijo je vzbujal s tem, da je točno uganil, koliko pisem ima kdo v žepu, na koga so naslovljena in kakšna je njih vsebina.

Newyorški borzianci so izrabljali njegovo telepatijo s tem, da so ga vpraševali, kdaj naj vrednostne papirje kupijo ali ugodno prodajo. In res so skoro vedno dosegli svoj cilj in tako je postal Reese borzni svetovalec pretežne večine newyorških bogatašev. Tudi sam je kmalu obogatel. Zlasti z Vanderbiltom in Varburgom je bil dolgo v ožjih poslovnih stikih. Čez nekaj let je pa Reese opustil ta posel in se lotil čitanja misli za lastno zabavo. Opetovano je storil uslugo tudi newyorški policiji. Največ zaslug si je pridobil s tem, da je izsledil vlomilca, ki je vlomil v neko newyorško banko in odnesel bogat plen. Reese je prišel v banko in prosil, naj ga puste pol ure samega. Nato je izjavil ravnatelju banke, da je vlomil mož srednje postave in svetlih las, ki je zavzemal v banki odlično mesto. Popis se je točno ujemal z nekim starejšim prokuristom, ki je bil pri ravnatelstvu na najboljšem glasu. Zato Reese niso verjeli. Ko je pa dal poklicati prokurista in mu pogledal srepo v oči, je mož prebledel, padel k njegovim nogam in priznal svoj zločin.

RADIO

aparatu in deli slovityh nemških tvornic, s katerimi vsak čas lahko poslušate ves svet, so po tvorniških cenah v veliki izbiri v zalogi.

Zahtevajte, da se Vam še danes pošlje brezplačen ilustrirani cenovnik R No. 6. Mesečna odplačila dovoljena.

RADIOBLAZEK Beograd, Jakšičeva ulica štev. 11. — Telefon štev. 41—85.

Berlin

1073

Potrj v neizmerni žalosti naznanjam v svojem in v imenu svojih otrok Aleksandra Francita, Dušana, Bele, Bože in Fanči omož. Kučič pretresljivo vest, da nas je za vedno zapustila naša dobra žena mamica, hčerkica, stara mama, sestra, teta in svakinja, gospa

Frania Kavčič

soproga gostilničarja in posestnika

po dolgi, mukopolni bolezni, previdena s svetotajstvi za umirajoče.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v ponedeljek dne 11. junija t. l. ob 4. uri popoldne izpred hiše žalosti, Privoz 4, na pokopališče k Sv. Križu, kjer se položi truplo v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Maša zadušnica se bo darovala v farni cerkvi Sv. Jakoba v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 10. junija 1928.

Franjo Kavčič, soprog, in ostali sorodniki.

Mestni pogrebni zavod

L. Mikuš
Ljubljana,
Mestni trg 13
priporočila svoje za-
logo dežnikov in
solučnikov ter spre-
hajalnih palic.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Pazite na obleke
ker si veliko, voliko lahko pri-
hranite. Če jo daste čistit in barvat
v kemično pralnico, kjer je cena
najnižja in najbolj solidna po-
strežba.

Anton Boc,
LJUBLJANA, Selenburgova ul.
št. 6. I. — tovarna Viš-Glince.

Prijetno bivanje
Vam nudi lepo slikano in ple-
skano stanovanje, katero naj
vam preskrbi tvrdka Josip
Marn, Dunajska cesta 9, ple-
skarska in slikarska delavnica,
955

Hišo
skoraj novo, z električno in vodo-
vodom, pripravno za obrtnika ali
vpokejanca prodam. Lega lepa in
solučna. Cena po dogovoru. Na-
slov v oglasnem oddelku »Sloven-
ski Narod«. 1146.

Gospodinja!
Razprodajam aparate »Čudopera«
za pranje perila. Franco vaša po-
staja s povzetjem 120.— Din za
aparate. Razpošilja Kokoš, Osijek.
Vukovarska 17/I. 1161

Trgovski pomočnik
izkušen v mešani trgovini išče službo
v Ljubljani. Gre tudi za skladiščni-
ka. Ponudbe na upravo lista pod
»Trgovski pomočnik«. 1150

Soba
solučna, v sredini mesta z elektri-
ko, oddam 15. junija ali 1. julija.
Naslov v upravi Sl. Naroda. 1162

Mlad gospod
zmožen tudi nemškega jezika išče
službo inkasanta ali sluga. Nastopi
lahko takoj. Ponudbe na upravo
lista pod »Pošten«. 1152

Dobra eksistenca
Oddam razpečavo svoje obl. začči-
tene novosti. Velik zaslužek ob
fahkem potovanju. Potrebni 15—
20.000 Din. Več v četrtek, 14. juni-
ja od 4.—7. v Ljubljani v hotelu
Slon. H. Steinmeier. 1157

Dobra šivilja
išče službo ev. prevzame delo tudi
na dom. Ponudbe na upravo lista
pod »Solidno delo«. 1148

Dijaka
sprejemam za prihodnje šolsko leto
s celo oskrbo v bližini Vrtače. Po-
nudbe na upravo lista pod »Strogo
nadzorstvo/1158.

Stanovanje dveh sob
kuhinje in priključno išče zakonski
par (4 osebe) v novi ali stari hiši.
— Ponudbe pod »Julij/1122« na
upravo »Slov. Naroda«. 1150

Trgovski lokal
za trgovino s špecerijo na promet-
nem kraju na deželi se išče v na-
jem. Ponudbe z navedbo cene na
upravo lista pod »Lokal/1160.

Harmoniko
boljšo 4 in 5 vrstno prodam za
ugodno ceno. Pri Stefanu, 5 mestna
hiša za Bežigradom, Ljubljana. 1155

Zastoj
dobite kamen za zidanje v kamno-
lomu Lesno brdo. Alojzij Vodnik
Ljubljana. 1036

Komercijalna banka d. d. Podružnica LJUBLJANA, Mestni trg št. 5

Afiliacija Banke čehoslovaških legij, Praga

Obavlja vse bančne posle najkulantneje, sprejema vloge na tekoči račun in na hranilne knjižice. Pooblaščen prodajalec srečk državne loterije. Prodaja drž. srečk na obroke. Prodaja in nakup deviz in valut.

Brzjavni naslov: Komerbanka. — Telefon: 2005.
Pošt. hran. rač. štev. 13.320. 301